

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Možnosti přeshraniční spolupráce Ústeckého kraje

Lucie Růžičková Sternbergová

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Lucie Růžičková Sternbergová

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Litoměřice

Název práce

Možnosti přeshraniční spolupráce Ústeckého kraje

Název anglicky

Cross-border Cooperation within Ústecký Region

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je zhodnocení fungování přeshraniční spolupráce v rámci politiky soudržnosti. Především se bude zaměřovat na Ústecký kraj a Sasko. Konkrétně je práce zaměřena na výměnu zkušeností, vzájemné poznávání se, spolu se zachováním úcty k národním rozdílům i tradicím a vytváření nových forem spolupráce a využití potenciálu regionů, který je základem, ale často i velmi komplikovaným elementem. Empirická část se zaměřuje na školy a školská zařízení, záměrem je stanovit možnosti přeshraniční spolupráce, které mají díky Česko-Německému fondu soudržnosti.

Metodika

Z metodologického pohledu bude využito především techniky studia dokumentů odborné povahy a sekundární analýzy dat. Také bude využito primárního sběru dat pomocí dotazníkového šetření mezi školskými zařízeními v Ústeckém kraji.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

Česko-Saská spolupráce, Interreg, přeshraniční spolupráce, regionální rozvoj, vzdělávací organizace

Doporučené zdroje informací

- DOKOUPIL, J. – KOPP, J. *Vliv hranice na přírodní a socioekonomické prostředí česko-bavorského pohraničí*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2011. ISBN 978-80-261-0089-8.
- HERRSCHEL, T. *Borders in post-socialist Europe : territory, scale, society*. Farnham ; Burlington: Ashgate, 2011. ISBN 978-1-138-26677-3.
- JEŘÁBEK, M. – DOKOUPIL, J. – HAVLÍČEK, T. *České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování?*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1051-3.
- PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
- WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
- WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.
- ZICH, F. *Člověk v pohraničí : výzkum přeshraničních vlivů působících na obyvatele pohraničí ČR*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2006. ISBN 80-7044-836-9.
- ZICH, F. – SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV (AKADEMIE VĚD ČR). PRACOVISŤE V ÚSTÍ NAD LABEM. *Nositelé přeshraniční spolupráce : výsledky sociologické sondy uskutečněné na českých a německých základních školách v rámci euroregionu Egrensis*. Ústí n. L.: Sociologický ústav AV ČR, 1999. ISBN 80-85950-70-7.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 18. 2. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 3. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci " Možnosti přeshraniční spolupráce Ústeckého kraje " jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.března 2022

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Doc. Ing. Jakubu Husákovi, Ph.D. za konzultace a doporučení týkající se mé bakalářské práce, dále PaedDr. Janu Eichlerovi za náměty a také mé rodině za trpělivost a shovívavost.

Možnosti přeshraniční spolupráce Ústeckého kraje

Abstrakt

Prezentovaná bakalářská práce na téma "Možnosti přeshraniční spolupráce Ústeckého kraje" se zaměřuje na česko-saskou spolupráci, která se rozšířila zejména po vstupu do Evropské Unie. Společná kooperace je zaměřena na širokou škálu oblastí jako je kultura, ekologie, průmyslové a výrobní podniky, ale především školy a školní zařízení, které se vyskytují v přeshraničních oblastech a využívají dotace na podporu vzdělávání. Spolupráce mezi oběma stranami probíhá nenásilným způsobem, vzhledem ke společným tradicím a také díky tomu, že původní obyvatelstvo na české straně, které bylo po válce násilně odsunuto, bylo německého původu.

Bakalářská práce a vlastní dotazníková šetření jsou zaměřena na využívání dotací určených především pro mateřské školy. Výsledky těchto dotazníků poukazují i na odmítavý postoj škol k některým žádostem o dotace vzhledem k náročnosti podmínek pro přidělení a k přílišné byrokracii.

Klíčová slova: Interreg, česko - saská spolupráce, školská zařízení, obce

Possibilities of cross-border cooperation of the Ústí nad Labem Region

Abstract

The presented bachelor thesis on the topic "Possibilities of cross-border cooperation in the Ústí nad Labem Region" focuses on Czech-Saxon cooperation, which expanded especially after entering the of the European Union. Joint cooperation is focused on a wide range of areas such as culture, ecology, industrial and manufacturing enterprises, but above all schools and school facilities that occur in border areas and use subsidies to support education. Cooperation between the two sides takes place in a non-violent manner, due to common traditions and also due to the fact that the original population on the Czech side, which was forcibly expelled after the war, was of German origin.

The bachelor thesis and its own questionnaire surveys are focused on the use of subsidies intended primarily for kindergartens. The results of these questionnaires also point to the refusal of schools to some applications for subsidies due to the difficulty of the conditions for allocation and excessive bureaucracy.

Keywords: Interreg, czech-saxon cooperation, school facilities, municipalities

Obsah

1 Úvod	12
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	15
3 Teoretická východiska	16
3.1 Region	16
3.1.1 Regionální rozvoj	16
3.1.2 Regionální politika	18
3.1.3 Principy regionální politiky.....	19
3.1.4 Typy regionální politiky.....	21
3.1.5 Cíle regionální politiky	21
3.1.6 Vymezení státem podporovaných regionů.....	22
3.2. Regiony a spolupráce	23
3.2.1 Meziobecní spolupráce na regionální úrovni	23
3.2.2 Mikroregiony.....	24
3.2.3 Monotématické svazky.....	24
3.2.4 Místní akční skupiny – MAS	24
3.2.5 Místní agenda 21 – MAS 21	25
3.2.6 Svaz měst a obcí v ČR	25
3.2.7 Přeshraniční spolupráce	25
4 Vlastní práce	28
4.1 Charakteristika Ústeckého kraje	28
4.1.1 Historický vývoj.....	28
4.1.2 Struktura osídlení	29
4.1.3 Vliv regionální politiky	29
4.1.4 Sociální problémy regionu	30
4.1.5 Počátek přeshraniční spolupráce	31
4.1.6 Přeshraniční vazby	32
4.2 Programy přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a svobodným státem Sasko v programovém období 2021+	33
4.2.1 Euroregion Ergensis	34
4.2.2 Programová spolupráce Euroregionů.....	36
4.2.3 Integrovaný regionální operační program (“IROP”) 2021-2027	36
4.2.4 INTERREG	37
4.2.5 Euroregion Erzgebirge	38
4.2.6 Fondy malých projektů Euroregionu Labe - FMP	38

4.2.7	Česko-německý fond budoucnosti	39
5.	Předškolní vzdělávání a přeshraniční vztahy	40
5.1	Projekty a spolupráce na úrovni mateřských škol	40
5.1.1	Struktura typu - zřizovatelé Mateřských škol.....	40
5.1.2	Mateřské školy v pohraničí Ústeckého kraje a Saska s dvojjazyčnou výukou.....	41
5.1.3	Jazykové vzdělávání.....	41
5.2	Projekty a spolupráce na úrovni mateřských škol	42
5.2.1	Programy podpory - Odmalička a Von klein auf	42
5.2.2	Projekt krůček po krůčku	43
5.2.3	Projekt Clara3.....	43
5.2.4	Odůvodnění zde uvedených projektů pro předškolní zařízení	44
5.2.5	Česko- Saská partnerství mezi Mateřskými školami	44
5.2.6	Předškolní vzdělávání a dotace	44
5.3	Projekty a spolupráce na úrovni vysokých škol	45
5.3.1	Projekt FloraLith	46
5.3.2	IKON-ITsít' kompetencí k posílení přeshraničního regionu Česko-Sasko	46
5.3.3	Spolupráce univerzitních center transferu technologií.....	47
5.3.4	Mít kuráž a utvářet náš region.....	47
5.3.5	ArcheonMontan.....	48
5.3.6	Paměť krajiny - rozvojová opatření v Česko-Saském Švýcarsku na podkladu historie krajiny	48
5.3.7	Objevte kulturu okolo vás	48
5.3.8	Analýza – rozložení finanční alokace projektů ČR	48
5.4	Dotazníkové šetření	49
5.4.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření	50
5.4.2	Přínosy a úskalí spolupráce	61
5.4.3	Důvod nečerpání dotací.....	61
6.	Závěr	63
7.	Seznam použitých zdrojů.....	68
8.	Přílohy	688

Seznam obrázků

Obrázek 1 Průměrný počet obyvatelstva regionu NUTS.....	16
Obrázek 2 Přehled krajů Česka a jejich znaky	18
Obrázek 3 Mapa regionální politiky	20
Obrázek 4 Struktura strategie regionálního rozvoje	22
Obrázek 5 Vymezení metropolí, aglomerací, regionálních center vyššího řádu a hospodářsky a sociálně ohrožených území	23
Obrázek 6 Návrh vymezení území pro účely SRR 21+.....	24
Obrázek 7 Exekutorská komora.....	31
Obrázek 8 Programové území Svobodný stát Sasko - Česká republika	34
Obrázek 9 Mapa Euroregionů v Česku.....	35
Obrázek 10 Program spolupráce	36
Obrázek 11 Schválené projekty meziregionální spolupráce.....	38
Obrázek 12 Přehled zapojených předškolních zařízení	41
Obrázek 13 Přehled vynaložených prostředků 2006-2020 (CZK)	42
Obrázek 14 Celkový přehled zapojených zařízení	44
Obrázek 15 Podané žádosti v letech 2013 -2020.....	50
Obrázek 16 Důvody nepodání žádostí	51
Obrázek 17 Složitost žádostí při zpracování dotačních žádostí.....	52
Obrázek 18 Informace k dotačním výzvám	53
Obrázek 19 Využití externích firem při zpracování dotací.....	54
Obrázek 20 Využití projektových partnerů	55
Obrázek 21 Partnerský přínos v projektech	56
Obrázek 22 Spolupráce s kontrolními orgány	56
Obrázek 23 Spolupráce s mateřskými školami v Sasku	58
Obrázek 24 Výuka jazyků v MŠ	59
Obrázek 25 Spolupráce se saskými partnery	60
Obrázek 26 Nové programové období 2021-2027	61

Seznam tabulek

Tabulka 1 Přehled rozdílů mezi školkami v ČR a v Německu č.1, Přehled rozdílů mezi školkami v ČR a Německu	45
Tabulka 2 Alokace finančních zdrojů	49

Seznam použitých zkratk

MAS	- místní akční skupina
MŠ	- mateřská škola
EU	- Evropská Unie
MO	- místní organizace
UJEP	- Univerzita Jana Evangelisty Purkyně

1 Úvod

Otázkám pohraničí je v posledních desetiletích věnována větší pozornost a pohraničí je považováno za most mezi regiony a národy. Přeshraniční spolupráce mezi Ústeckým krajem a Saskem je pohledem na výměnu zkušeností, vzájemné poznávání se, spolu se zachováním úcty k národním rozdílnostem i tradicím a vytváření nových forem spolupráce a využití potenciálu regionů, který je základem, ale často i velmi komplikovaným elementem. Stále se zde projevují historické, ekonomické i jazykové bariéry, které vytváří vlastní charakter pohraničí. Spolupráce přeshraničních regionů je skvělou příležitostí, jak upevnit nejen vztahy, ale i regionální rozvoj obou stran.

Pojem a problematika přeshraniční spolupráce a pohraničí, je velmi vděčným i diskutovaným tématem posledního období, nejen vzhledem ke geografii, ale i k řadě vědních disciplín. V minulosti se většina aktivit soustředila ve vnitrozemí na úkor periferních oblastí, které byly omezovány nejen financemi do rozvoje infrastruktury, ale i do celkového ekonomického růstu. Tento postupný úpadek přeshraničních oblastí byl výrazně omezen díky pomoci euroregionů, což je spojení dvou či více sousedních států, jenž se řídí vlastními stanovami a jejich činnost zmírnila rozdíl mezi periferiemi a vnitrozemím. Díky realizovaným projektům Euroregionů došlo ke zlepšení života občanů. Přeshraniční spolupráce rozvíjí podnikání, a to zejména malých a středních podniků, kulturu, cestovní ruch, elektronizaci veřejné správy, ochranu životního prostředí, ochranu lidských zdrojů, ale rovněž i zlepšování infrastruktury mezi národy. Z fondu pro rozvoj spolupráce jsou financovány například modernizace školských zařízení, rekonstrukce památek, či vytvoření nových pracovních míst. Mezi hlavní kritéria přeshraniční spolupráce je nejen společná příprava a realizace jednotlivých projektů, ale i společné financování a personál.

Touto prací chci vysvětlit význam přeshraniční spolupráce, analyzovat problémy a dopady na obce a regiony a také představit základní pojmy, jenž souvisí s mým tématem přeshraniční spolupráce. Pro mou bakalářskou práci jsem si zvolila Ústecký kraj, který se potýká s vysokým podílem sociálně vyloučených lokalit, kde většina obyvatel dosahuje pouze na základní vzdělání. A právě charakteristika těchto oblastí má významný vliv na síť škol a oborové vzdělávání (www.kr-ustecky.cz). Proto vzdělávání a školám je věnována část této bakalářské práce, kde bude uvedena analýza dosavadní činnosti Mateřských škol pomocí dotazníkového šetření a nastíním možnosti nových projektů.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Bakalářská práce je zaměřena na zhodnocení fungování přeshraniční spolupráce v rámci politiky soudržnosti a podpory na základě vyhlášených projektů a dotací např. na vzdělávání, občanskou vybavenost, kulturu a cestovní ruch, zajištění kapacit rozvoje mateřských a základních škol, či zefektivnění dopravní obslužnosti odloučených obcí a měst v přeshraničních oblastech. Především se bude zaměřovat na Ústecký kraj a Sasko i přínosy podpor pro přeshraniční města a obce, na již realizované projekty, ale rovněž i negativa, jež se k této spolupráci váží.

Hlavním cílem je zhodnotit přeshraniční spolupráci s ohledem na historický vývoj, který je stavebním kamenem kooperace mezi oběma zeměmi. Prvním dílčím cílem je popis dnešní spolupráce a programová podpora z fondu programu INTERREG a na rozdílné přístupy ve financování společných programů, které navazují na tradici česko-německé spolupráce a podporují regionální a místní projekty. Program spolupráce je zaměřen na projekty, které mohou vykázat pozitivní dopad investic. Zde spadá i popis dotačních titulů, jež se zaměřují na sociálně a hospodářsky ohrožená území, do kterého Ústecký kraj spadá a mají pomoci k tomu, aby se slabé regiony vyrovnaly regionům vyspělým. Naopak Sasko je rozdílné v mnoha směrech a patří k ekonomicky silným regionům s relativně nízkou nezaměstnaností.

Dalším cílem práce je vysvětlit jak fungují Operační programy přeshraniční spolupráce především na Mateřské školy a Univerzitu Jana Evangelisty Purkyně. Práce je zúžena záměrně na podporu jen předškolního a univerzitního vzdělávání, vzhledem k tomu, že téma je velmi obsáhlé a každá kategorie škol má jiné podmínky a jiného zřizovatele a tím může být obec, nebo kraj. A právě Ústecký kraj se řadí mezi oblasti, jež se potýká s významnými problémy a řadí se mezi ohrožená území s nedostatečnou kvalitou vzdělávání. Proto je přeshraniční spolupráce významná i v oblasti jazykové podpory a vzdělávání žáků a studentů obou stran. Také podpora v kooperaci základního a středního školství spolu s firmami a naopak. Rovněž jazyková vybavenost napomáhá ke snižování nezaměstnanosti v regionu. Dotační tituly se zaměřují na sociálně a hospodářsky ohrožená území, do kterého Ústecký kraj spadá a mají přispět k vyrovnání se s regiony bohatšími.

Ústecký kraj však vykazuje podstatné zaostávání za ostatními regiony. Od roku 2012 zažívá tento kraj setrvalý úbytek počtu obyvatel, který je dán migračními trendy. Tento trend má však i kladný vývoj, a to, že vzhledem k úbytku obyvatel je zde menší tlak na veřejné služby a např. lepší dostupnost předškolního vzdělávání. Celková česko-saská spolupráce má významnou roli z hlediska nabídky služeb a pracovních příležitostí, kde rozvojový potenciál se odvíjí především od vzdálenosti center a polohy daných oblastí. Významným problémem velké části sociálně a hospodářsky ohrožených území je nedostatečná kvalita vzdělávání. Proto je přeshraniční spolupráce významná i v jazykové podpoře a vzdělávání studentů obou stran. Také podpora v kooperaci základního a středního školství spolu s firmami a naopak. Rovněž jazyková vybavenost napomáhá ke snižování nezaměstnanosti v regionu.

2.2 Metodika

Teoretická část se bude zaměřovat na studium dokumentů a literatury zabývající se historickým vývojem česko-saské kooperace, v čem je důležitá pro další rozvoj přeshraničních oblastí a možnosti další spolupráce.

K výzkumu budou použity dotační dokumenty z programu Interreg pro období 2014–2020 a dotazníkem zasláným Mateřským školám, zda se zapojují a v jakém rozsahu do dotačních titulů a zjistit, proč není využívána většina nabízených možností a jaké jsou klady a zápory čerpání těchto dotací.

Empirický výzkum-dotazníkové šetření bude provedeno pouze v mateřských školách. Vzhledem k širokému rozsahu školství, jsem se snažila zúžit mou práci na nejnižší formu vzdělávání v kraji. Zjistit z jakých důvodů se rozhodli vstoupit do jednotlivých forem přeshraničních partnerství, jaké pozitivní, či negativní dopady, mělo rozhodnutí využít nabízené dotace. Výzkum má sloužit ke zjištění oboustranné provázanosti mezi Ústeckým krajem a Saskem. Rovněž má poukázat na složitost žádostí o dotace a kolik žádostí ve školských zařízeních nebylo podáno z důvodu přílišné byrokracie v předkládání podkladů ke schválení.

Mezi další dokumenty, které budou důležitou součástí empirického výzkumu jsou podklady z Fondu na podporu malých přeshraničních projektů, které se zabývají průzkumem dat financování projektů na straně Saska i Ústeckého kraje. Financování obou stran se diametrálně liší. Zatím co na straně Saska 80 % projektů je realizováno spolky, nadacemi a jinými privátními aktéry, na české straně je vše realizováno na úrovni projektů, měst a jiných územních celků. Výstup celkového rozsahu projektů bude vycházet z veřejně dostupných dokumentů Krajského úřadu Ústeckého kraje.

3 Teoretická východiska

3.1 Region

Pochází z latinského slova regio označuje území jenž má vytýčené hranice, které slouží jako “ nižší” správní jednotka, než je úroveň státu. Vymezování regionů označujeme jako regionalizace. Regiony mají svou charakteristickou identitu, která je tvořena specifickými rysy, jako je jejich krajina, podnebí, jazyk, či společně sdílená hranice.

(Wokoun, 2008)

Hranice regionu jsou převážně tvořeny:

- Přírodní hranicí
- Historickou hranicí
- Správní hranicí

Na začátku sedmdesátých let byla Eurostatem založena Klasifikace územních statistických jednotek = NUTS.

NUTS označuje systém členění území Evropské unie za účelem vytváření regionálních statistik.

Směrnice NUTS stanoví následující minimální a maximální limity pro průměrný počet obyvatelstva regionů NUTS:

Obrázek č. 1: Průměrný počet obyvatelstva regionu NUTS

Úroveň	Minimum	Maximum
NUTS 1	3 miliony	7 milionů
NUTS 2	800 000	3 miliony
NUTS 3	150 000	800 000

Zdroj: www.czso.cz

3.1.1 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj patří mezi zásadní a hlavní pojmy politické i sociální ekonomie a zahrnuje ekonomický, kulturní i sociální pokrok, ve kterém nesmí chybět morální principy.

Regionální rozvoj se však nevztahuje jen k ekonomickému růstu, ale obsahuje mnohem širší posouzení. Regionální rozvoj jako takový, je vyjádřen mnoha teoriemi, jež jsou následně děleny několika způsoby. Například jedna z teorií regionálního rozvoje je rozdělení na tzv. teorii “zdola-nahoru”, která využívá endogenní faktory a teorii “shora-dolů” což znamená využití exogenních faktorů - faktor růstu.

Dalším rozdělením je hledisko tzv. časového vývoje, jenž se dělí na další vývojové etapy:

- Neoklasický - “dělníci za práci” - zvyšování mobility týkající se pracovních sil
- Keynesiánský - “práce za dělníky”- směřování investic do problémových regionů
- Neomarxistický - byla použita efektivně v několika socialistických zemích - byla účinná, ale měla negativní vliv na konkurenceschopnost a výkonnost celého státu
- Neoliberální - “podpora lokální iniciativy” - podpora malých a středních firem – decentralizace kompetencí
- Institucionální - “spolupráce a inovace” - podpora malých a středních firem - šíření inovací

(Blažek, 2013)

Dle definice Ministerstva pro místní rozvoj ČR “ *Regionálním rozvojem rozumíme růst socioekonomického a enviromentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionů vedoucí ke zvyšování životní úrovně a kvality života jejich obyvatel. V tomto ohledu jde o dynamický a vyvážený rozvoj regionální struktury příslušného územního celku a jeho částí (regionů, mikroregionů) a odstraňování, popřípadě zmírňování regionálních disparit*”.

(Strategie regionálního rozvoje, 2007-2013).

Regionální rozvoj je součástí české legislativy a řídí se zákonem o podpoře regionálního rozvoje 248/2000. Dle zákona se regionem myslí “*územní celek vymezený územními obvody krajů a obce*“

(<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>)

Obrázek 2: Přehled krajů Česka a jejich znaky

Zdroj: Tomáš Urban – Wikipedia

3.1.2 Regionální politika

Historie Evropské regionální politiky sahá do 30. let 20. století jako důsledek hospodářské krize v Anglii, která zapříčinila ekonomický propad v průmyslových odvětvích. Tyto problémy se podepsaly na jednotlivých regionech vzhledem k jednostrannému zaměření a byly vymezeny tzv. zvláštní oblasti, což lze definovat jako definice pro dnešní problémové regiony.

V České republice se rozvoj regionální politiky začal rozvíjet až v 90. letech 20. století, "V roce 1990 vznikl dokument Zásady zákona ČNR o regionální politice, kde byla regionální politika charakterizována jako soubor činností směřující k utváření rovnovážného regionálního rozvoje".

(www.geography.upol.cz, 2013)

Regionální politiku lze obtížně jednoznačně definovat. Jedna z charakteristik je snaha o snížení regionálních disparit v oblasti ekonomické i demografické, kde hraje velkou úlohu struktura a vzdělanost obyvatelstva. Níže je uvedeno několik dosavadních definic vztahující se k pojmu regionální politiky.

- „Regionální politika je definována jako soubor cílů, opatření a nástrojů vedoucích k snižování příliš velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů“ (Wokoun, 2001)
- “Regionální politikou se rozumí ovlivňování hospodářských procesů v území státu, nebo většího ekonomického prostoru a to prostřednictvím veřejného sektoru. Přitom se má korigovat prostorová alokace vytvořená trhem. Regionální politika se snaží většinou o ovlivnění větších územních celků”.(Malinovský a Sucháček, 2008, s.959)
- Regionální politika má za úkol korigovat některé důsledky působení tržního mechanismu, které jsou pro danou společnost z ekonomických, či jiných důvodů nepřijatelné a které mohou v dalším období vést k neúplnému využívání dostupných zdrojů. Jde o soustavu opatření s cílem překonat nežádoucí sociální a ekonomické disparity mezi regiony. Zpravidla spočívá především v podpoře hospodářského a sociálního rozvoje zaostávajících regionů pomocí finančních podpor, vzdělávání, rekvalifikace a dalších opatření a také v usměrňování rozvoje bohatších oblastí. (Mates a Wokoun, R a kol., 2001, str.115)

Regionální politika České republiky má za cíl podporu vybraných regionů, které jsou strukturálně postiženy a zaostávají za vyspělejšími, s cílem předcházet regionálním problémům. (<https://euractiv.cz/section/evropske-fondy>)

3.1.3 Principy regionální politiky

Regionální politika vychází ze čtyř základních a třech doplňkových principů.

Základní principy:

- **Princip partnerství** se zabývá úzkou kooperací mezi Evropskou komisí a příslušnými orgány členského státu. Spolupráce probíhá mezi městy, regiony, obcemi, vzdělávacími institucemi a soukromými objekty. Hlavním cílem je zajištění rozdělení finančních prostředků konkrétním příjemcům.
- **Princip koncentrace** využívá prostředky z fondů pouze pro předem stanovené cíle. Prostředky musí být použity s ohledem na účelnost a naplněním maximálního užitku a to především v nejproblémovějších regionech. Pomoc nesmí být rozdělena na mnohem méně důležitých akcí.

- **Princip programování** využití finančních prostředků na předem přijatá rozhodnutí na víceleté provádění společných akcí. Na tomto základě musí členské země předkládat Evropské komisi komplexních programů, jenž mají vést ke snížení problémů v problémových regionech.
- **Princip adicionality** vyjadřuje, že finanční prostředky ze strukturálních fondů mají pouze doplňovat výdaje ze státního či veřejných rozpočtů.

Doplňkové principy:

- **Princip solidarity** znamená, že ze společného rozpočtu EU jsou podporovány slabší země.
- **Princip subsidiarity** Jednotlivé cíle jsou plněny na nejnižší úrovni rozhodování, pokud je však na této úrovni rozhodování možno zajistit.
- **Princip monitorování** a vyhodnocování sleduje realizaci projektu a dodržování jednotlivých procedur. Kontroluje dopady projektu, jeho průběh a přínos. (Palán, Parlament České republiky, 2009, studie č.2.089, str.14)

Regionální politika je nástrojem k rozmístěním ekonomických a sociálních zdrojů za účelem rozvoje regionů. Slouží ke snížení disparit a snaží se o vytvoření srovnatelných životních podmínek. Regionální politika ovlivňuje reálný regionální rozvoj a odhaluje plné využití potenciálu regionů. (<https://obchod.wolterskluwer.cz>)

Obrázek 3: Mapa regionální politiky

Zdroj: www.bing.com

3.1.4 Typy regionální politiky

Zpravidla jsou rozlišovány dva typy regionální politiky:

- Tradiční přístup založený na vztahu mezi regiony a státem. Řeší vztahy mezi odvětvími a regiony
- Akcelerační přístup se zabývá uvolňováním tržních sil v regionech na celém území státu a na důvěře v soukromý sektor

Tradiční přístup se zaměřuje na převahu sociálních cílů - na rovnocenné podmínky a vyrovnávání socioekonomické úrovně. Vymezuje tři základní rysy problémových regionů: depresivní

- zaostávající
- přetížené

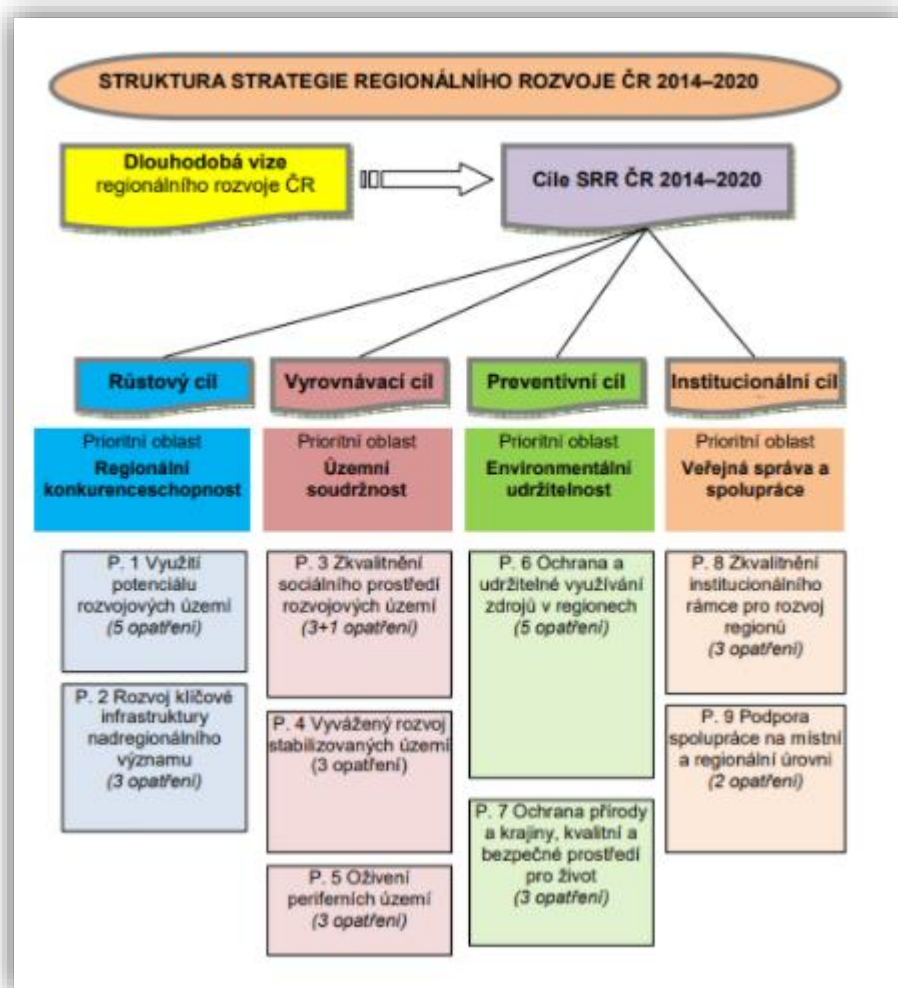
Stát disponuje základními nástroji pro regulaci problémových regionů. Hlavními způsoby regulace regionů je přímá a nepřímá podpora soukromého kapitálu, regulace rozmístění státních podniků v zaostávajících regionech, ze státních prostředků vybudování infrastruktury a přerozdělování procesů a forma jejich realizace.

Akcelerační přístup prosazuje liberalismus . Tento přístup vede ke zdůraznění využití vlastního potenciálu regionů a k regionální svépomoci. (Pavlík a kolektiv, 2016, str.24)

3.1.5 Cíle regionální politiky

Cíle regionální politiky vycházejí především z hlavních regionálních problémů, kde v jednotlivých časových obdobích dochází k jejich konkretizaci, aby bylo možno kontrolovat jejich plnění a efektivitu. Mezi konkrétní cíle patří snížení mezi-regionálních rozdílů, například v příjmech obyvatel, či nezaměstnanosti. Mezi dílčí podpůrné aktivity se řadí pobídnutí bytové výstavby v regionu, nebo cíle povzbuzení bytové výstavby. (Vaňková, 2014)

Obrázek 4: Struktura strategie regionálního rozvoje

Zdroj: www.mmr.cz

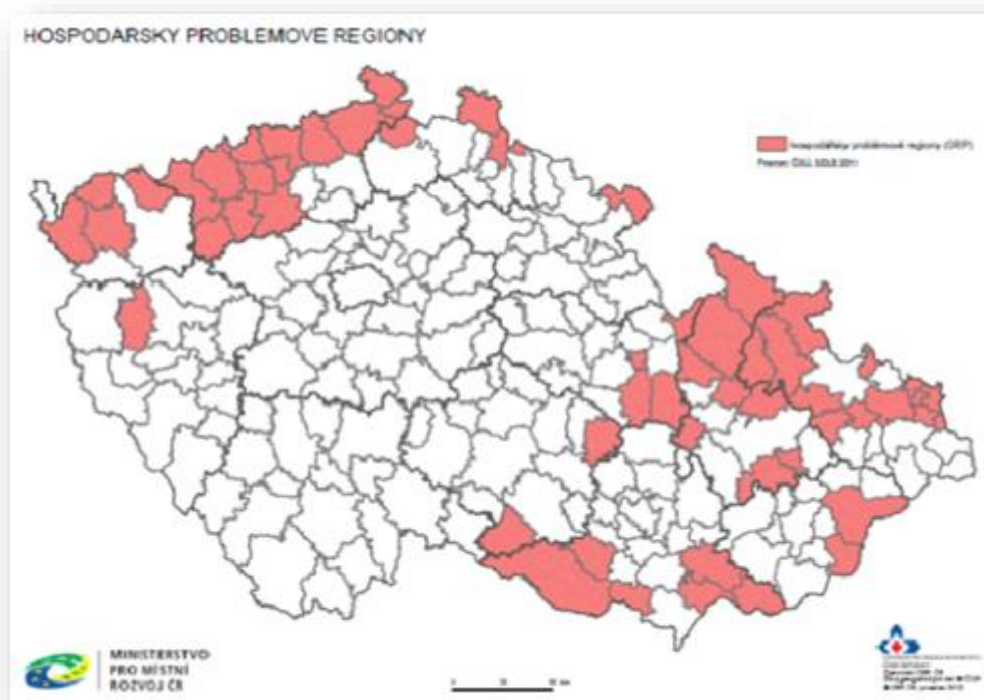
3.1.6 Vymezení státem podporovaných regionů

Jedním z hlavních úkolů regionální politiky České republiky je vymezení regionů, které budou podporovány státem. Vymezení regionů je navrženo v §4 odst.2 zákona o podpoře regionálního rozvoje a jedná se především o regiony, které významně zaostávají za ostatními územními celky. Vymezení těchto regionů je na základě diferencovaného přístupu a sleduje tyto cíle:

- Prorůstový cíl - jedná se o aktivizaci socioekonomického potenciálu regionů, podpora perspektivních regionů, která bude mít pozitivní dopad na celkový rozvoj
- Disparitní cíl - který napomůže zmírnit a snížit výrazné meziregionální rozdíly v socioekonomických oblastech

Spadají zde i regiony, jenž mají specifické problémy a vzhledem s ohledem na příčiny problémů je nelze zvládnout bez širší koordinované spolupráce více subjektů včetně státu.

Obrázek 5: Vymezení metropolí, aglomerací, regionálních center vyššího řádu a hospodářsky a sociálně ohrožených území

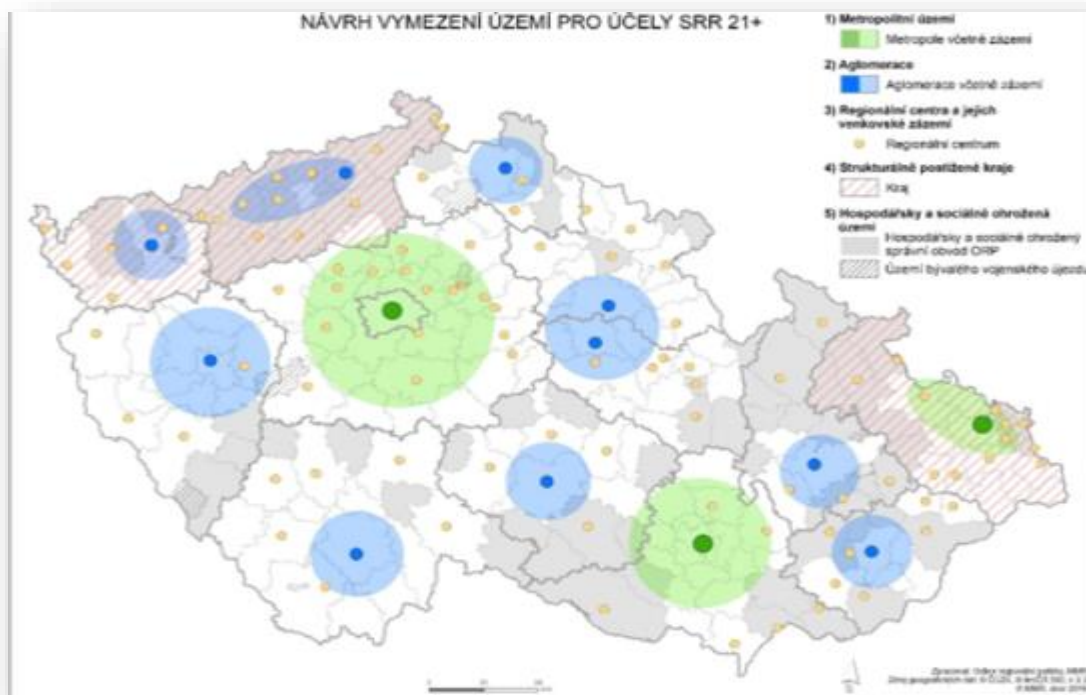
Zdroj: ČSÚ SLBD

3.2. Regiony a spolupráce

3.2.1 Meziobecní spolupráce na regionální úrovni

Základní formou spolupráce obcí v České republice jsou dobrovolné svazky obcí. Slouží jako základ pro jiné typy spolupráce jako jsou místní akční skupiny, euroregiony a svazky obcí. Liší se účelem, intenzitou a náplní práce.

Obrázek 6: Návrh vymezení území pro účely SRR 21+

Zdroj: SRR ČR 2021+ www.mmr.cz

3.2.2 Mikroregiony

Jedná se územní celky, které se liší náplní práce, účelem a intezitou. V ČR rozlišujeme mikroregiony 1 a 2 stupně.

3.2.3 Monotématické svazky

Vznikají za účelem realizace specifické a vymezené činnosti. Jedná se o spojení obcí za účelem vybudování např. technické infrastruktury – likvidace odpadů, nebo výstavba vodovodu.

(www.vyznam-a-postaveni-meziobecni-spoluprace-v-regionalnim-rozvoji)

3.2.4 Místní akční skupiny – MAS

MAS představuje zvláštní formu spolupráce do které jsou zapojeny sektory podnikatelské, veřejné i neziskové. Hlavním cílem je rozvoj a podpora venkovského

regionu. Základním parametrem jsou geograficky homogenní území s počtem obyvatel od 10 do 100 tisíc a region, kde MAS působí se musí vyznačovat vesnickým charakterem.

(www.vyznam-a-postaveni-meziobecni-spoluprace-v-regionalnim-rozvoji)

3.2.5 Místní agenda 21 – MAS 21

Je to mezinárodní program spolupráce, který má za cíl zavádění zásad udržitelného rozvoje na místní úrovni. MA 21 je nástrojem strategického řízení, zlepšování kvality veřejné správy, zapojení veřejnosti do budování partnerství na regionální či místní úrovni. Agenda 21 zahrnuje přibližně 38 okruhů jako např. chudoba, odpady, ochrana přírody, ochrana vod. Realizátory MA 21 mohou být regiony, obce, ale i města. Tím, že zapojuje veřejnost do dění, zlepšuje kvalitu života obyvatel a učí občany k odpovědnosti.

(www.vyznam-a-postaveni-meziobecni-spoluprace-v-regionalnim-rozvoji)

3.2.6 Svaz měst a obcí v ČR

Je nevládní a nepolitickou organizací a jeho členy jsou města a obce. Obhajuje zájmy místních samospráv na evropské úrovni. Ovlivňuje evropskou legislativu a politiku ve prospěch obcí a měst. Podporuje obce a města v jejich zapojování do mezinárodní spolupráce, zapojováním do projektů, podporu v získávání grantů.

(www.vyznam-a-postaveni-meziobecni-spoluprace-v-regionalnim-rozvoji)

3.2.7 Přeshraniční spolupráce

Přeshraniční spolupráce ČR je koordinována mezi vládními pracovními skupinami a komisemi pro přeshraniční spolupráci a je vykonávána na úrovni státní správy. Obecně je přeshraniční spolupráce definována Evropskou rámcovou úmluvou o přeshraniční spolupráci z 21.5.1980, tzv. Madridská úmluva, ke které ČR přistoupila 22.6.1998.

Okruhy spolupráce ve všech přeshraničních spolupracujících skupinách jsou si podobné. Řeší především kooperační otázky v oblasti obchodu, životního prostředí, dopravní infrastruktury, životního prostředí a spolupráce složek záchranného systému.

(<https://www.mzv.cz/jnp/cz>).

Součástí přeshraniční spolupráce jsou přeshraniční programy. Jejich hlavním cílem je podporovat přeshraniční spolupráci hraničních regionů NUTS III, které sousedí s regiony jiného členského státu.

Mezi podporované aktivity patří:

- Přeshraniční spolupráce v rozvoji a podpoře mezilidských vztahů, kulturních, společenských a volnočasových aktivit
- Enviromentální vzdělávání, rozvoj cyklistických stezek a tras, obnova a ochrana památek, rozšíření lyžařských tras a stezek, budování čistíren odpadních vod
- Zlepšení přístupu a společného rozvoje ke komunikačním informačním technologiím, rozvoj a výstavba hraniční infrastruktury, napojení důležitých přeshraničních dopravních os.
- Spolupráce v oblasti vývoje a výzkumu, inovace, vzdělávání, kooperace postižených osob v rámci integrace do společnosti, protipovodňová ochrana a ochrana proti ostatním živelným katastrofám. (<https://www.dotacni.info>)

Základní filosofie přeshraniční spolupráce znamená překonání znevýhodnění. To bylo zapříčiněno vznikem státních hranic – jejich uzavřeností. Řešením problému je „spolupráce přes hranice“ a odstranění těchto bariér.

Přeshraniční region je složením regionů, které jsou protilehlé mezi sebou na jiné straně hranice. V rámci integrace, mohou tyto regiony získat i vlastní identitu. Spolupráce mezi regiony je důležitým aspektem tzv „přeshraničnosti“ a je předpokladem úspěšné spolupráce celého přeshraničního regionu.

Vliv hranice na region:

- Kontaktní
- Bariérový
- Difúzní
- Potencionálně diferenční

Dle O.J.Martineze se hraniční efekt dělí na:

- Integrační
- Kooperační
- Kooxistenční

- Odcizení

Přeshraniční spolupráce je velmi významným nástrojem v rozvíjení vztahů mezi sousedními zeměmi a zlepšující se integrace uvnitř Evropské Unie a tím jsou snižovány rozdíly mezi evropskými regiony.

(<https://adoc.pub>)

4 Vlastní práce

4.1 Charakteristika Ústeckého kraje

4.1.1 Historický vývoj

Česko – Saská hranice je velmi starou a stabilní hranicí cca 500 let. Díky hřebenům ve Středohoří a jeho přírodním podmínkám, patří tato oblast k řídce osídleným regionům. Pohoří bylo jakousi pomyslnou hranicí mezi životem na severní a jižní straně.

Díky dlouhému období, ve kterém byly uzavřeny hranice mezi Německou Spolkovou republikou a Československem, způsobilo, že nemohlo docházet k běžným normálním stykům mezi národy. I když hranice mezi tehdejšími ČSSR a Saskem byla průchodná, na životech obyčejných občanů se projevila studená válka a distance z poválečného období, z části i nevěle ke smíření. Vztahy byly především poznamenány odsunem Sudetských Němců po roce 1945 na české straně a v návaznosti na historii i nároky uprchlíků. Od roku 1949 byla „přátelská hranice“ otevřena, ale nechuť ke společné spolupráci a odcizení prohlubovaly ekonomické i kulturní rozdíly. Otevřením hranic v postsocialistických zemích se vytvořily normalizované vztahy mezi oběma zeměmi.

Od roku 1949 byla „přátelská hranice“ otevřena pouze na bázi schválené socialistické spolupráce. Pro česko–saské pohraničí je typické na české straně tzv. dosidlování obyvatelstva. Po nuceném odsunu německého obyvatelstva došlo k přílivu nového, který zde neměl kořeny. Došlo k přerušení historických tradic i vazeb a noví přistěhovalci získali nemovitosti po Němcích ke kterým neměli vztah. Jednalo se o tzv. kořistnické chování, které se podepsalo na krajině, mezilidských citových vazbách a mělo dopad i např. na vzhled sídel. Sídelní struktura se odvíjela od původního procesu industrializace. Průmysl vznikl v oblastech se zdroji jako je uhlí a další suroviny. V éře komunismu byla v masovější míře podporována těžba nerostných surovin a tím i příliv pracovní síly z celého tehdejšího Československa.

Ústřední plánování vedlo ke specializaci regionu a tím došlo k silné závislosti okresů na chemickém průmyslu a hornictví. Nejhorší devastace regionu spadá po roce 1968, kdy v rámci politiky se Severozápadní část stala sběrnou destinací Romů vysídlené z Východoslovenského kraje. V polovině 80. let komunistická strana zabraňovala občanům v migraci z „z pánevních oblastí“ do jiných oblastí.

4.1.2 Struktura osídlení

Struktura osídlení Ústeckého kraje je vzhledem k hustotě zalidnění a struktuře osídlení řazena mezi venkovské regiony. Na Saské straně jsou hlavním centrem Drážďany s přibližným počtem obyvatel cca 561.000. V Ústí nad Labem je to pouze cca 100.000 obyvatel. Česká strana je poznamenána od roku 2014 odlivem především mladých lidí, tento stav lze vysvětlit nedostatkem atraktivních pracovních příležitostí i příjmů. Do roku 2014 vykazovala úbytek obyvatel i Saská strana, tento trend se však změnil v letech 2014-2016. Avšak v tomto období představovali dominantní skupinu uprchlíci a žadatelé o azyl.

Ústecký kraj je však negativně poznamenán demografickými změnami a výhledově lze očekávat výrazný odliv obyvatelstva a růst počtu stárnoucí populace. Demografické změny jsou však dlouhodobého charakteru, který se následně promítá do všech sfér života. U všech veřejných služeb, jako je kultura, vzdělávání, technická infrastruktura i zdravotní péče se budou tyto náklady dostávat pod vysoký tlak, protože náklady budou na jednotlivce stejně vysoké při stávající nabídce služeb. Ústecký kraj patří stále mezi ekonomicky i sociálně mezi nejproblémovější kraje České republiky. Kraj vykazuje nejnížší míru vzdělanosti což má vliv na vysokou míru nezaměstnanosti.

Je považován oprávněně za hornický region, ty však patří mezi nejméně přizpůsobivé. Kvalifikace horníků neodpovídá zařazení do malých a středních podniků, vzhledem k nízké úrovni vzdělanosti.

Na Saské straně je více rozvinutá síť finančních a realitních služeb a veřejná správa. Podstatným odvětvím průmyslu je automobilový, textilní, ale i Sasko má výrazný podíl těžby ve Středoněmeckém úhelném revíru. Na české straně se uhlí stále těží v Severočeské a Sokolské pánvi.

4.1.3 Vliv regionální politiky

Regionální politika a celkový postoj vlády se začal měnit v roce 1996, kdy se začaly projevat ekonomické potíže, které zatěžovaly konkrétní regiony a byly kritizovány z Bruselu. Ve stejném roce vzniklo ministerstvo pro regionální rozvoj. Jeho vznik byl podmínkou vstupu do EU. Vznikem regionální politiky mělo být snížení regionálních disparit.

Regionální politika je v mnoha směrech důležitá, protože dokáže realizovat konkrétní opatření v daném regionu. Ústecký kraj se inspiroval modely západní Evropy, zejména v oživení průmyslových odvětví v úpadku.

Z hlediska regionální politiky patří Ústecký kraj mezi strukturálně postižený kraj.

Důvodem vymezení je:

- Existující vazby na existující rámec hospodářské restrukturalizace.
- Vysoká koncentrace environmentálních, ekonomických a především sociálních problémů – zde se řadí nevyšší počet nezaměstnaných a osob ohrožených chudobou, dlouhodobě vyšší podíl nezaměstnaných, stále rostoucí počet sociálně vyloučených lokalit, znečištění ovzduší díky průmyslové činnosti.

Ústecký kraj patří mezi kraje s nízkou atraktivitou žití. Což se promítá na odlivu mladých a kvalifikovaných odborníků, kteří zde nenalézají uplatnění. Tím, že tento kraj spadá mezi periferní oblasti státu, tyto problémy ještě prohlubuje.

Díky regionální politice, mohou kraje řešit regionální disparity v rámci jednotlivých správních obvodů a napravovat hospodářské a sociální problémy a tím přispívat ke zvyšování konkurenceschopnosti regionu, avšak následně bez nároku na cílenou podporu regionální politiky státu.

(SRR21.pdf.aspx (mmr.cz))

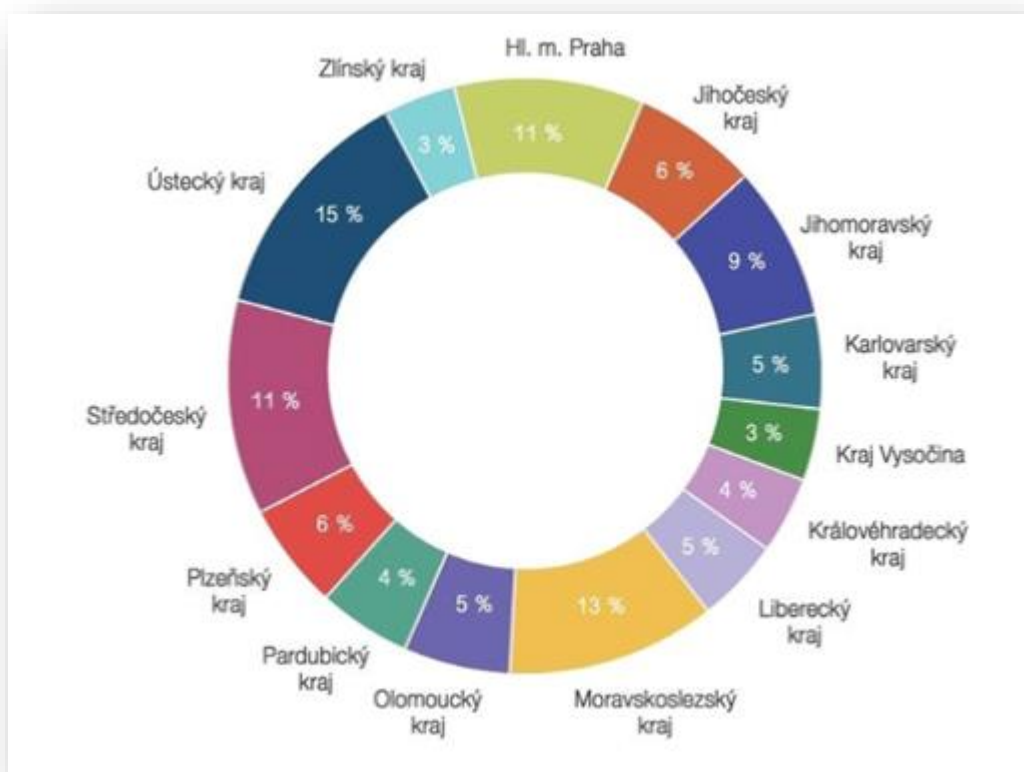
4.1.4 Sociální problémy regionu

V Ústeckém kraji je identifikováno 89 vyloučených lokalit, kde se pohybuje vysoký počet nezaměstnaných převážně v etnicky homogenních lokalitách i na venkově, kde většina těchto obyvatel dosahuje pouze základního vzdělání. Děti z těchto lokalit jsou hůře vybaveny k přípravě na školu. Mají převážně problémy se základy počítání, čtení, nedostatečná slovní zásoba, což vede ke školním neúspěchům a k vysoké absenci.

Dle rozsáhlého sociologického výzkumu v roce 2019, rozdělili sociologové českou společnost do šesti tříd. Dvě střední – vyšší třídy, tři střední – nižší a jednu strádající třídu. Ústecký kraj má však nejvyšší zastoupení ve třídách nejproblémovějších a to v ohrožených a strádajících. Znakem těchto tříd je nízký sociální i lidský kapitál, podprůměrné vzdělání a často i problémy s exekucemi a nedostatečným majetkem. Tyto nerovnosti se projevují v podprůměrných výsledcích Ústeckého kraje při testování žáků ve školách. (www.kr-ustecky.cz)

Dle sociologické analýzy, jež zkoumala vzdělávací podmínky v ČR vyplynulo, že existuje silný vztah mezi počtem rodičů v bytové nouzi i exekuci a následně vzdělávacími problémy, které se projevují školními neúspěchy.

Obrázek 7: Exekutorská komora

Zdroj: www.zpravy.aktualne.cz/exekuce/

4.1.5 Počátek přeshraniční spolupráce

Přeshraniční spolupráce se mohla začít rozvíjet až po politickém převratu v roce 1989/90. Vyvrcholením a nastartováním spolupráce mezi oběma zeměmi, byl v roce 2004 vstup do Evropské Unie.

Stále však vztahy mezi oběma národy narážejí na problémy plynoucí především z nedostatečné znalosti jazyka druhé strany, jenž způsobují těžkosti v komunikaci. Z hlediska integračních procesů je celkový sousedský vztah mezi oběma přeshraničními zeměmi nedostatečně rozvinutý, proto si tato spolupráce vyžaduje pozornost ze strany místních správních a samosprávních institucí, ale rovněž i politických orgánů.

4.1.6 Přeshraniční vazby

Důležité místo v rozvoji přeshraničních vazeb mají euroregiony a jejich aktivní činnost spolupráce. Euroregion Krušnohoří/Erzgebirge je zájmovým sdružením měst a obcí Chomutov, Most, Louny, Teplice a Litoměřic. Euroregion se snaží o získání povědomí obou stran nejen k realizaci projektových činností vedoucích k rozšíření o kulturním povědomí, možnosti vzdělávání, ale i k řešení ekologických problémů na hranicích, ale i k upevňování vzájemných vazeb. Cílem Euroregionu Erzgebirge je především podpora regionálních a místních orgánů v pohraničí, které se snaží rozvíjet a podporovat přeshraniční spolupráci ve všech oborech, a především o udržování dobrých sousedských vztahů.

Od roku 1992 bylo vytvořeno 13 euroregionů. Vznikly na základě historických kořenů, ve kterých občané obou států spolupracovali a tato kooperace byla násilně přerušena po válce, na základě změn v roce 1945. Negativa tohoto přemýšlení se ukázala po roce 1989, kdy byly otevřeny hranice. Projevily se problémy s nedostatkem přechodů, špatným stavem silnic, životního prostředí a nezaměstnaností. Program přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko-Česká republika je zaměřen na projekty, které mohou vykazat pozitivní dopad investic.

Týkají se těchto oblastí:

1. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik

Cílem je: Zintenzivnit přeshraniční akceschopnost a výkonnost

Spolupráce v případě povodní

Realizace systémových aktivit umožňující včasnou identifikaci nebezpečí

2. Ochrana životního prostředí a účinné využívání zdrojů. Podpora ochrany biodiverzity a sítě NATURA 2000

Cílem je: Zlepšení ochrany vod a jejich kvality – týká se povrchových i podzemních včetně vodních toků, podpora biologické rozmanitosti

3. Podpora přeshraničního cestovního ruchu

Cílem je: Snažit se o turistickou atraktivitu a cílit na přírodní a kulturní dědictví

Pomocí investic rozšířit turistickou a kulturní infrastrukturu

4. Zlepšení společného marketingu jehož cílem má být dostupnost nejen kulturních, ale i přírodních atraktivit

5. Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k celoživotnímu učení.

Cílem je: Rozšíření přeshraničních nabídek vzdělávání

6. Předškolní vzdělávání

Cíl:

- Partnerství a spolupráce na všech školních úrovních
- Přeshraniční odborné příprava, školních projektů a profesní kvalifikace
- Zlepšení zaměstnanosti mladých lidí
- Podpora výměnných pobytů a stáží kvalifikovaných pracovníků
- Zvyšování jazykové kvalifikace pedagogů a studentů a zlepšování mezikulturních kompetencí
- Podpora environmentálního vzdělávání a ekologického povědomí

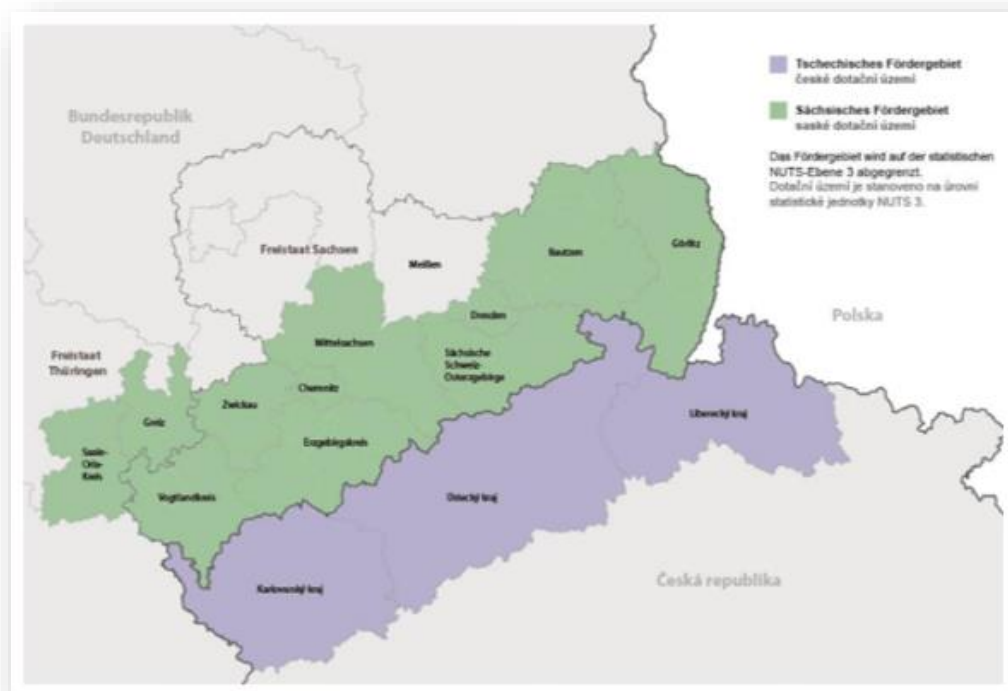
4.2 Programy přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a svobodným státem Sasko v programovém období 2021+

Program spolupráce Svobodného státu Sasko – Česká republika se zabývá podporou lokálních projektů s přeshraničním významem a navazuje na tradici podpory česko-německé spolupráce, která započala již v 90. letech a byla realizována pod názvy Phare CBC, INTERREG a Cíl 3. Mezi hlavní podporované projekty jsou zařazeny ty, jež mají vliv na podporu kulturního dědictví, cestovního ruchu a vzájemné spolupráce institucí, změna biodiverzity a klimatu, vzdělávání a školní projekty. Nově pro programové období 2021-2027 je zařazena i podpora výzkumu a inovací a rozvoj sítí mezi akademickou, hospodářskou a podnikatelskou sférou.

Před samotným stanovením je nutno vypracovat tzv. socioekonomickou analýzu, jež definuje kroky 1-3 pro stanovení potenciálu spolupráce až jeho samotné řešení – návrh.

Spolupráce mezi svobodným státem Sasko a Ústeckým krajem probíhá v rámci jednotlivých projektů na různých úrovních (euroregiony, svazky, obce, atd.). Vnější a mezinárodní spolupráci Ústecký kraj realizuje již od roku 2000. (<https://www.crr.cz>)

Obrázek 8: Programové území Svobodný stát Sasko - Česká republika

Zdroj: Program spolupráce Česká republika-Sasko

Česká republika – Sasko obdrží v dotačním období 2021-2027 celkem 152.364.000 Eur. Na České straně je programové území beze změn (Liberecký, Ústecký a Karlovarský kraj), a na straně německé opouští programové území dva durynské okresy Greiz a Saale-Orla. Součástí programu však zůstávají Vogtlandskreis, Zwickau, Erzgebirgskreis, Mittelsachsen, Sächsische Schweiz-Osterzgebirge, Bautzen, Görlitz, Dresden a Chemnitz. Území odpovídá NUTS 3 a celé programové území se rozkládá na celkové ploše 26.796 km². Hustota zalidnění v programovém území je 161 obyvatel na km².

ČR a Sasko sdílí 454 km společnou hranici. Pohraničí se vyznačuje přírodními bariérami jako je Českosaské Švýcarsko a Krušné hory, ale především velkými rozdíly ve správním a právním systému i jazykovými bariérami. (<https://www.sn-cz2020.eu>)

4.2.1 Euroregio Ergensis

Název “Euroregio” je označení pro region, respektive jeho geograficky ohraničenou část, ale je to i název pro přeshraniční organizaci, kde se angažují místní i regionální aktéři, kteří nejsou na administrativní úrovni, ale provádějí tzv. “iniciativu zdola”, tzn. z regionů,

měst a obcí. Jsou to dobrovolná regionální uskupení, jenž svou angažovaností přesahují státní hranice a nesou latinský název Euroregios. Historická oblast je označována geografickým dodatkem: Ergensis. Proto se dnešní regionální sdružení měst a obcí označuje jako Euroregio Ergensis. Spolupráce mezi Evropskými přeshraničními regiony, které mezi sebou bezprostředně sousedí, mají dlouhou tradici a důvodem spolupráce je snaha odstranit mezilidské bariéry, zlepšit životní úroveň a odstranění hraničních bariér. V zemích východní a střední Evropy tento proces začal až po roce 1989. Regionální sdružení obcí a měst v příhraničních a přeshraničních oblastech je hlavním elementem pro rozvoj a spolupráci evropských podpůrných programů.

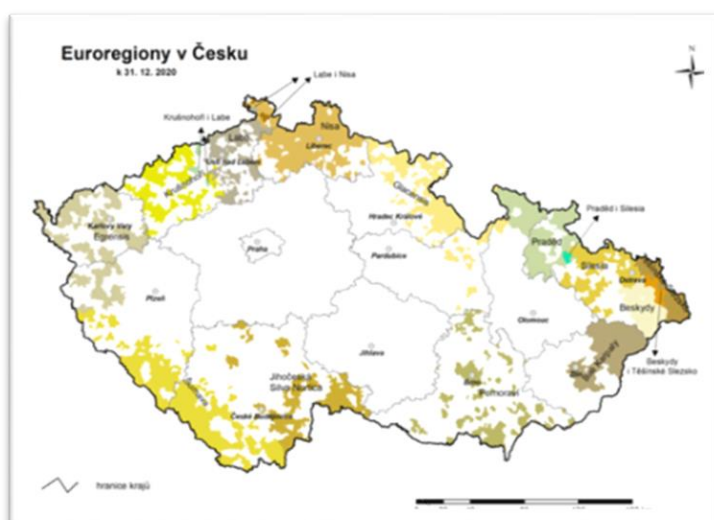
Euroregio Ergensis ve své činnosti přeshraniční spolupráce má tyto cíle:

- Odstranění předsudků vůči sousedním zemím
- Rozvoj turistického ruchu
- Odbourávání jazykových bariér
- Navazování na německo-českou historii

Zaměření činnosti Euroregio Ergensis:

1. Vykonávat administrativní činnost spojenou s Fondem malých projektů a Dispozičním fondem
2. Účast dvou zástupců (na jednáních Monitorovacího výboru)
3. Aktivní vyhledávání partnerů na obou stranách spolupracujících států a jejich účast na projektech (www.euroregio-ergensis.cz)

Obrázek 9: Mapa Euroregionů v Česku

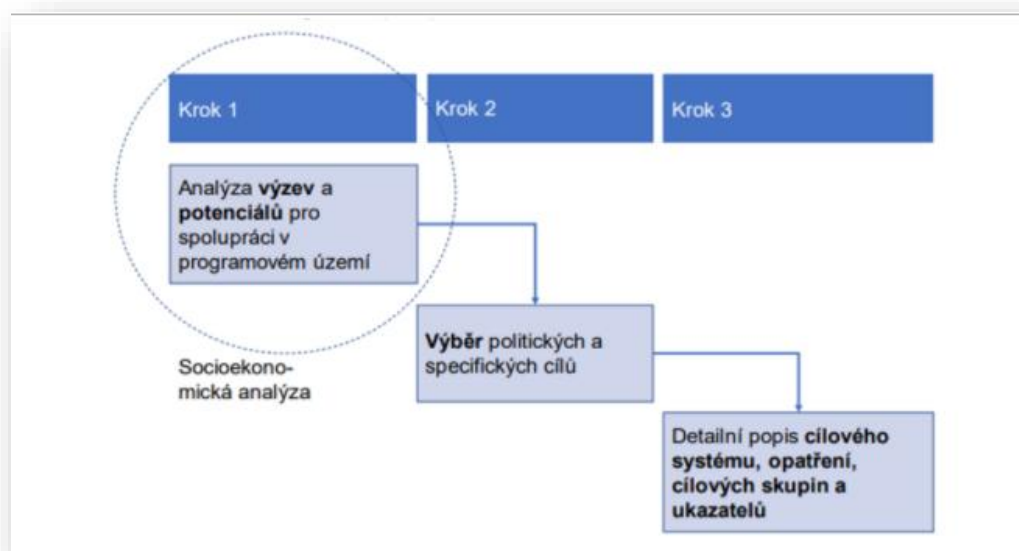
Zdroj: www.czso.cz

4.2.2 Programová spolupráce Euroregionů

Program spolupráce je zaměřen na projekty, které mohou vykazat pozitivní dopad investic. Týká se těchto oblastí:

1. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik
2. Ochrana životního prostředí a účinné využívání zdrojů.
3. Podpora přeshraničního cestovního ruchu
4. Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k celoživotnímu učení

Obrázek 10: Program spolupráce

Zdroj: www.sn-cz2020.eu

4.2.3 Integrovaný regionální operační program (“IROP”) 2021-2027

Hlavním cílem je posílení konkurenceschopnosti regionů a kvality života jejich obyvatel s ohledem na různorodost potřeb v jednotlivých typech území. Zaměření IROP vychází z národních i evropských strategických dokumentů a analytických materiálů. V návaznosti na priority ČR jsou intervence členěny do šesti věcně zaměřených priorit.

1. Priorita - Zlepšení výkonu veřejné správy - konkurenceschopnější a inteligentnější Evropa
2. Priorita - Zelená infrastruktura měst a obcí a ochrana obyvatelstva. Nástrojem k dosahování CP 2 - zelenější, nízkouhlíková a odolná Evropa

3. Priorita - Rozvoj dopravní infrastruktury - propojenější Evropa
4. Priorita - Zlepšení kvality a dostupnosti sociálních a zdravotních služeb, vzdělávací infrastruktury a rozvoj kulturního dědictví - sociálnější a inkluzivnější Evropa
5. Priorita - Komunitně vedený místní rozvoj – Evropa bližší občanům
6. Rozvoj městské mobility
7. Technická pomoc - zajišťuje administrativní pomoc a monitorování IROP

(<https://irop.mmr.cz/>)

4.2.4 INTERREG

INTERREG je program nadnárodní spolupráce, jenž je financován z Evropského fondu pro regionální rozvoj – EFFR, jehož cílem je evropská územní spolupráce. Pomáhá regionálním a místním samosprávám a vytváří příležitosti vhodné prostředí, aby vládní investice měly udržitelný dopad na místo a lidi. Má za úkol podporu partnerství nejen na úrovni vlády a správy, ale rovněž i veřejného a soukromého sektoru. Program vznikl v návaznosti na tradici podpory česko - německé spolupráce, která má základy již z poloviny 90.let. Byl znám pod názvy Phare CBC, INTERREG a Cíl 3.

Předpokladem pro spolupráci je:

- společné plánování
- společná realizace
- společný personál
- společné financování

Principem je jmenování kooperačního Lead – partnera, který nese následně zodpovědnost za projekt z hlediska obsahového, finančního a organizačního.

Podmínkou je, aby realizace a dopad projektu se promítl v daném programovém území.

Každá organizace, jenž se zapojí do programu má za cíl zlepšit nástroj politiky ve svém regionu. Především jsou programy zaměřeny na růst a zaměstnanost v dané zemi a fungují v průměru na 83%. Je kladen velký důraz na to, aby se vytvořila regionům cesta k podpoře a využití jejich potenciálu.

Intereg je zaměřen na pomoc třem typům příjemců:

- Řídící orgány - zprostředkující subjekty - odpovídají za investiční programy pro zaměstnanost a růst
- Orgány veřejné správy - celostátní, regionální, místní.

- Tématické a neziskové organizace, výzkumné ústavy a agentury - nepatří mezi hlavní cílové skupiny, ale mohou spolupracovat s Interreg.

Obrázek 11: Schválené projekty meziregionální spolupráce

Zdroj: www.interregeurope.eu/discover-projects

4.2.5 Euroregion Erzgebirge

Je to dobrovolné sdružení místních a regionálních orgánů v pohraničí, které se snaží o sousedskou spolupráci se severočeskými úřady a dalšími stranami. Slouží k prohloubení sousedské spolupráce v česko-saském pohraničí. Projekt působí trvale ve společném pohraničí.

Předmětem podpory je zařazen do tří tématických okruhů, tzv. prioritních os, které jsou následně členěny k jednotlivým podporám.

- Rozvoj společenských rámcových podmínek v dotačním území
- Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu
- Zlepšení situace přírody a životního prostředí

(<https://www.crr.cz/eus/obdobi-2014-2020>)

4.2.6 Fondy malých projektů Euroregionu Labe - FMP

Mají za úkol zintenzivnění přeshraniční spolupráce ve všech oblastech společenského života a realizaci tzv. opatření “people-to-people-projekty”

Podporovány jsou pouze projekty, na kterých spolupracují čeští a němečtí projektoví partneři. Projekty realizované v rámci FMP zintenzivňují a podporují přeshraniční komunikaci a informovanost nejen mezi občany, ale i institucemi. Realizace FMP probíhá

ve vlastní dikci čtyř česko-saských euroregionů na základě společného realizačního dokumentu FMP:

- Euroregion Erzgebirge/Krušnohoří
- Euregio Ergensis
- Euroregion Elbe/Labe
- Euroregion Niesse-Nisa-Nysa

Podle směrnice vydané Svobodným státem Sasko se týká podpora malých projektů, které nepřesáhnou 5000,- EUR. FMP ze kterého české euroregiony čerpají dotace na projekty však přinášejí nadměrnou administrativní zátěž realizátorům projektů, protože se musí řídit podle odlišných správních a právních pravidel.

4.2.7 Česko-německý fond budoucnosti

Fond budoucnosti byl založen v roce 1998 a měl sloužit k naplňování nového směru vzájemných vztahů, které byly ukotveny v Česko - německé deklaraci a od doby založení podpořil více než 12.000 česko - německých projektů. Podmínkou je rovnoměrné rozdělení prostředků po obou stranách hranice. Mezi nejvýznamější podpory patří kulturní spolupráce a výměny škol a mládeže. Fond také velkou měrou přispívá k zachování německého a židovského dědictví v České republice a díky němu bylo již obnoveno více než 300 kaplí, synagog, kostelů a rovněž i hřbitovů v českých přeshraničních regionech.

Téma roku 2022 zní: Svět se změnil, co my na to? Téma má rozvíjet podporu k lepšímu dorozumění mezi Čechy a Němci. Studie a výzkum, který byl proveden jak na české, tak i německé straně potvrdil, že lidé mají zájem o spolupráci mezi národy a vzájemné poznávání se. Stále jim však v tom brání jazyková bariéra a nedostatek informací, jak se mohou do přeshraničních aktivit sami zapojit. Lidé se často omezují na nákupní turismus a pracovní vazby. Chybí zde však možnost - příležitost, navázání osobních vazeb a kontaktů v druhé zemi. Dalším programem roku 2022 je: Rok na hranici-který zaštiťuje tyto aktivity:

- Síťování českých a německých partnerů na obou stranách hranice
- Získání nových partnerů pro přeshraniční spolupráci
- Využití a objevení potenciálu v přeshraničních oblastech
- Realizace a podpora společných projektových záměrů v příhraničí
- Posílení a obnova cílových skupin pro česko - německou spolupráci

Do programového období 2021 – 2027 je zahrnuta i Česká republika
(www.fondbudoucnosti.cz/)

5 Předškolní vzdělávání a přeshraniční vztahy

5.1 Předškolní vzdělávání a přeshraniční vztahy

Programové území se vyznačuje stále se zvyšujícím nedostatkem kvalifikovaných pracovníků. Je zde nedostatek možností odborného vzdělávání a zvyšování kvalifikace s potřebami území, což je základním kamenem Prioritní osy č.3 - Programu spolupráce mezi Českou republikou a Saskem. Podporou celoživotního vzdělávání se může dosáhnout sociálního dialogu a uplatnění na společném trhu práce.

Vzdělávání začíná již od raného dětství a již zde má velký význam výuka jazyků a mezikulturní vzdělávání. Převládající deficit v Ústeckém kraji lze snížit podporou zaměstnanosti a jednou z důležitých mezníků podpory, je pomoc ve zlepšení podmínek absolventů na trhu práce. Například rozšířením kvalifikace, jazykovou podporou, nebo stážemi ve firmách na obou stranách hranice. Měla by se zvyšovat Profesionální kvalifikace a vzdělávání, které dokáže zajistit konkurenceschopnost daného území.

V rámci předškolního vzdělávání se zlepšuje přeshraniční spolupráce ve zpracování materiálů pro jazykovou výuku a investice do předškolních zařízení v přeshraničních oblastech.

(<https://www.kr-ustecky.cz/>)

5.1.1 Struktura typu - zřizovatelé Mateřských škol

V letech 2017-2018 bylo v Ústeckém kraji registrováno celkem 358 aktivních mateřských škol. Převážná většina je zřizována obcemi což tvoří 90,8% z celkového počtu. I když je většina mateřských škol zřizována obcemi, kraj nemůže zasahovat do rozvoje a chodu většiny mateřských škol.

Zřizovatelé Mateřských škol v Ústeckém kraji:

1. Obce: 325 školek včetně speciálních
2. Ústecký kraj: 3
3. Církev: 4
4. Privátní sektor: 26

Na německé straně jsou zřizovateli různá sdružení a spolky, které školám poskytují finanční podporu.

5.1.2 Mateřské školy v pohraničí Ústeckého kraje a Saska s dvojjazyčnou výukou

Wichtelhäusl (Dům skřítků)

Školka je vybudována za pomoci Saského státu a řádem Johanitů. Saská hranice sousedí s Novou Vsí v horách na Litvínovsku. Je podporována saskou stranou a mezi její žáky patří české i německé děti. Rovněž i učitelky jsou zde z obou států. Díky tomu dochází k nenásilné jazykové výuce dětí a seznamování se životem sousedů. Přínosem je také to, že se děti učí vzájemně mezi sebou.

Česká škola bez hranic v Drážďanech

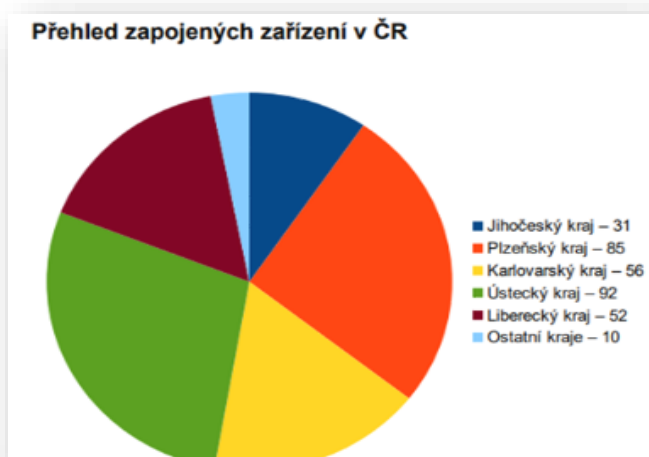
Patří mezi projekty “Česká škola bez hranic”. Nezaměřuje se jen na výuku jazyků, ale i na výuku dějin a kulturu.

(<http://scholaludus.org/?nav=tschechschule&lang=cz>)

5.1.3 Jazykové vzdělávání

Přeshraničí je více než institucemi tvořeno odstraňováním historické, ekonomické či jazykové bariéry. Vícejazyčné projekty jsou však ve větší míře realizovány spíše na německé straně, než na té české. Důvodem může být pesimističtější pohled na přeshraniční spolupráci v budoucnu. Jako příklad je možné uvést projekty v Sasku, kde se v desítkách školek a škol vyučuje čeština.

Obrázek 12: Přehled zapojených předškolních zařízení

Zdroj: <https://tandem-org.cz>

5.2 Projekty a spolupráce na úrovni mateřských škol

5.2.1 Programy podpory - Odmalička a Von klein auf

Velký význam pro sblížení regionů jsou pravidelná setkání mezi českými a německými dětmi od 6 let. “Program Odmalička-Von klein auf 2022” nabízí podporu předškolním zařízením z Česko-německého fondu budoucnosti. Pod názvem Tandem. Program podporuje česko - německá setkávání dětí, podporu jazyků a napomáhá k pochopení kultury druhé strany. Díky programu dochází ke sblížení a rozvoji přeshraničních regionů a především pomáhá odbourávat předsudky z minulých dob.

(<https://www.mapvzdelavani.cz/>)

Koordinační centra a programy podpory česko-německých setkání předškolních dětí do 6 let, započali svou činnost v roce 2006. Do roku 2020 se díky programům podpory zúčastnilo těchto akcí na 27 000 dětí a 6500 dospělých.

Financování projektů:

2006-2008 Nadace Roberta Bosche poskytla podporu Sasku a Bavorsku

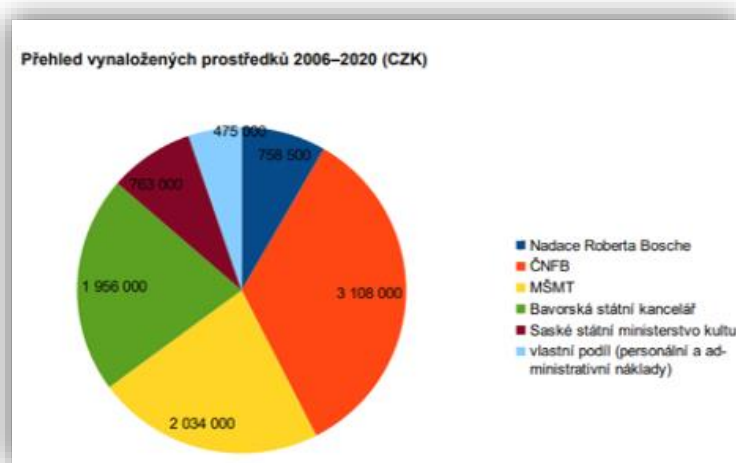
2009-2020 ČR - financování zařízení na české straně z fondu MŠMT

2011-2020 Z česko -německého fondu budoucnosti je poskytována podpora na české i německé straně

2016-2020 Saské státní ministerstvo kultu se podílí na financování projektu na saské straně

Celkem od roku 2006-2020 bylo vynaloženo 763.000 Kč ze Státního ministerstva kultu na program spolupráce. (<https://tandem-org.cz>)

Obrázek 13: Přehled vynaložených prostředků 2006-2020 (CZK)

Zdroj: : <https://tandem-org.cz/>

5.2.2 Projekt Krůček po krůčku

Projekt Krůček po krůčku do sousední země- navazuje na předchozí programy spolupráce mezi ČR a Saskem, tzn. Tříleté etapy spolupráce předškolních zařízení, které probíhaly v letech 2009–2011. Tato předchozí etapa byla zaměřena především na děti od 3 do 8 let a jejich seznamování se se životem našich sousedů na německé straně a měla za úkol jazykovou vybavenost dětí. Probíhala česko-německá setkání, předčítání dětské literatury v jazyce druhé země, jazykové kurzy a podpora jazykových výměnných pobytů na obou stranách hranice.

V současné době je program zaměřen na děti do 6 let a projekt se více rozšířil na půldenní jazykové animace ve 42 českých a 38 německých mateřských školách. Celkové náklady na projekt činily 451.200 Eur a využilo ji 1900 dětí a 200 pedagogů.

(<https://ustecky.denik.cz/z-regionu/cesko-nemecka-spoluprace-krucek-po-krucku-do-sousedni-zeme>)

5.2.3 Projekt Clara3

Projekt Clara3 má za úkol rozvoj společné partnerské spolupráce veřejné správy v česko-saském regionu. Cílem projektu je rozšířit spolupráci regionů, koordinaci a propojení aktivit veřejné správy jenž spolu sousedí. Jedná se o průřez témat, jenž se úzce váží k otázkám veřejné správy a témat, která mají dopad na život občanů. Jedná se o zintenzivnění přeshraniční spolupráce v 7 konkrétních oblastech, aby byla lépe zajištěna společná řešení v přeshraniční spolupráci. Byla vybrána průřezová témata, která mají možnost rozvíjet se v návazných přeshraničních záměrech. Jedním z cílů Clara3 je zřízení Brožury k přeshraničnímu vzdělávání, protože je stále zjevný rozdíl ve školním systému mateřských škol, základních i středních škol. Brožura by měla být důležitým vodítkem pro aktéry veřejné správy, respektive pro zřizovatele jednotlivých školních zařízení. Hlavním cílem je zlepšení celkové přeshraniční spolupráce ve vzdělávání pomocí příkladů best-practices a podpůrných informací.

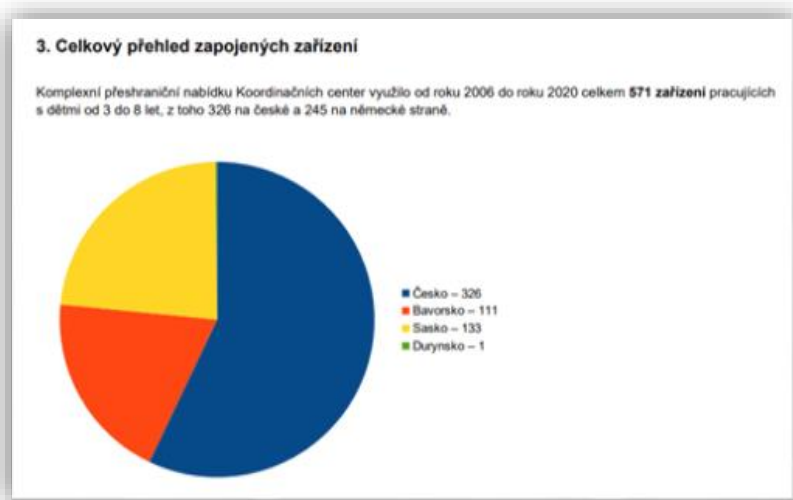
(www.CLARA3SASKO.cz)

5.2.4 Odůvodnění zde uvedených projektů pro předškolní zařízení

Tyto vybrané projekty jsou zde zmiňované proto, že jsou jedny z hlavních mezi dotacemi a mají vyšší úspěšnost v podaných žádostech než jiné. Jsou odrazem úspěšné spolupráce Ústeckého kraje a Saska a vedle zmíněných přínosů každého programu slouží ke sblížení nejmladší generace českých a německých dětí. Jejich důležitý význam spočívá v tom, že vstupuje na obou stranách hranice přirozeně do socializačních procesů a umožňuje tím vytvářet nové hodnoty s nadnárodními prvky. Díky těmto projektům se děti setkávají a poznávají život sousedů, což napomáhá k pozitivnímu utváření představ o životech Čechů i Němců.

5.2.5 Česko- Saská partnerství mezi Mateřskými školami

Obrázek 14: Celkový přehled zapojených zařízení

Zdroj: <https://tandem-org.cz>

5.2.6 Předškolní vzdělávání a dotace

Vzdělávání a výuka se výrazně neliší na české ani německé straně, přesto ale existují některé rozdíly. V ČR mateřské školy především zřizuje obec a na německé straně jsou zřizovateli různá sdružení a spolky, které školám poskytují finanční podporu.

Tabulka 1: Přehled rozdílů mezi školkami v ČR a v Německu

	ČR	Německo
Název povolání	V Česku to jsou učitelky (studují 4 roky na pedagogické fakultě), které se dětem věnují	V Německu to jsou vychovatelky (studují 3 roky obor pečovatelka + 2 roky obor vychovatelka)
Věk dětí v MŠ	Děti jsou umístovány do MŠ převážně od 3 – 6 let a tím je umožněna lepší předškolní výchova	Děti od 1 – 6 let. Vychovatelky se musí starat i o přebalování těch nejmenších a nemají tolik času na děti větší
Vzdělávání	Na děti jsou kladeny větší nároky v předškolním vzdělávání	Děti tráví větší čas dne pouze hraním, výuka je zde minimální
Servis	Školka zajišťuje veškerý servis pro děti. Úklid zajišťuje školka.	Rodiče dětí musí povinně odpracovat předepsaný počet hodin měsíčně na úklidu školky
Finance	Prispívá obec	Podniky, spolky, soukromý sektor

Zdroj: Vlastní zpracování

5.3 Projekty a spolupráce na úrovni vysokých škol

Stále se zvyšuje potenciál vysokoškolského vzdělávání v česko-německé přeshraniční oblasti. V Ústeckém kraji se nachází 9 vysokých škol. Jedná se o státní, ale i soukromé instituce. Pro porovnání spolupráce je zde popisována Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem především proto, že ze všech škol v regionu, má nejširší profesní vzdělávání.

Je zde několik fakult:

- Ekonomická
- Filozofická
- Humanitní
- Lékařská
- Pedagogická
- Přírodovědecká
- Umělecká

Terciální vzdělávání a celoživotní učení by mělo být v souladu s požadavky trhu práce a potřebám budoucích zaměstnavatelů. Především jde o to, udržet studenty vysokých škol v regionu, aby neodcházeli po absolvování studia do vnitrozemí a uplatnili své znalosti v praxi. Tomu by mohla být nápomocna spolupráce s německými vysokými školami, které nabízejí budoucí spolupráci na trhu práce, bez nutnosti odchodu do zahraničí. Důraz je kladen na jazykové vzdělávání, které je důležité pro rozvoj mezinárodní spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, nebo v podnikání.

Avšak nedostatečný přísun veřejných zdrojů na oblast vzdělávání, způsobuje to, že pohraniční oblasti stále zaostávají za jinými zeměmi Evropské Unie.

5.3.1 Projekt FloraLith

Projekční partneři: Technická Univerzita v Drážďanech a Univerzita Jana Evangelisty Purkyně (v rámci programu INTERREG VA Svobodný stát Sasko - Česká Republika)

Úzké propojení mezi Českou a Saskou stranou má hluboké historické kořeny, převážně v průmyslových oblastech. Stejným rysem na obou stranách hranice byla těžba a datuje se již od vrcholného středověku, kdy zde vrcholila těžba stříbra a patřila mezi největší těžiska stříbra na světě. Další nerostnou surovinou, která podléhala těžbě byla měď, cín, uranová ruda. Proto názvy měst do dnešní doby připomínají místa slavných těžišť, např. Měděnec, Cínovec atd. Od konce 18. století, byla započata průmyslová těžba uhlí, což způsobilo průmyslový boom. V těchto oblastech převládalo lomové dobývání nad hlubinným.

Proto vznikl projekt FloraLith, který zkoumá hornickou, historickou činnost a zachování ochranu vybraných biotopů. Výsledkem jsou nové ekologické a biologické poznatky na rozšíření vzácných a ohrožených rostlin a biotopů.

(<https://prf.ujep.cz/cs/9911/projekt-floralith-vysledky>)

5.3.2 IKON-ITsít' kompetencí k posílení přeshraničního regionu Česko-Sasko

Projekční partneři: Technická Univerzita v Chemnitz a Univerzita Jana Evangelisty Purkyně.

Hlavní poslání IKON je zařadit a kvalifikovat studenty IT co do nejširší praxe v přeshraničním průmyslu. Aby i formou zahraničních stáží.

(<http://ikon-it.de/cs/domu/>)

5.3.3 Spolupráce univerzitních center transferu technologií

Projektoví partneři: J.R.Purkyně v Ústí nad Labem a Technická Univerzita Drážďany se mohli efektivně zapojit do průmyslového rozvoje, se studenti seznamují s nejnovějšími trendy v praktickém-technicky orientovaném modulu. Projekt klade důraz na to, aby se intenzivněji propojila spolupráce mezi pedagogy a studenty. Cílem je zvýšit jejich odbornost, v oblasti tvorby, reprezentace, publikace a aplikace dat. Důležitým faktorem je sdílení a řešení oboustranných poznatků a zkušeností

(v rámci programu Podpora technologií z Evropské unie)

Projekt chce zintenzivnit spolupráci mezi Univerzitou J. E. Purkyně a Transfer Office TU Dresden, jde převážně o výměnu zkušeností a inovací z oblasti transferu nových technologií a promítnout tyto poznatky z laboratoří do praxe.

(<https://vedavyzkum.cz/home?searchword=Sasko+Ujep>)

5.3.4 Mít kuráž a utvářet náš region

Projektoví partneři: TU Dresden a Univerzita J.E.Purkyně

(program přeshraniční spolupráce sn-cz z Evropského fondu pro regionální rozvoj a Ministerstva pro místní rozvoj České republiky)

Cílem projektu je vytvoření vzdělávacích modů pro VŠ v přeshraničních oblastech. Jedná se o výukové, digitální materiály, aby byla posílena občanská angažovanost mladých lidí. Jde především o pochopení důležitosti ochrany kulturního dědictví. Projekt zahrnuje kulturní dědictví UNESCO, hornickou krajinu i přeshraniční kulturní transfer mezi Saskem a Českou republikou. Na základě spolupráce vznikl i dvojjazyčný a dvojdílný průvodce. Jeho první část se věnuje renesančním a gotickým památkám na saské i české straně v kulturní krajině Krušnohoří.

(<http://ff.ujep.cz/ff/veda-vyzkum-projekty/2011-06-24-08-39-09/preshranicni-spoluprace>)

5.3.5 ArcheonMontan

Projektoví partneři: Univerzita J. e. Purkyně a Saský zemský úřad pro archeologii v Drážďanech.

V tomto projektu se spojili historici, geologové, zeměměřiči na obou stranách hranice, kteří se zaměřují na výzkum a studium stop práce horníků ve Středověku. Mapují těžba rudy, zpracování surovin a samotný obchod. Snaží se rovněž o rekonstrukci změn v industriální středověké Krušnohorské krajině.

(<https://archaeomontan.eu/cs/archaeomontan>)

5.3.6 Paměť krajiny - rozvojová opatření v Česko-Saském Švýcarsku na podkladu historie krajiny

Projektoví partneři: TU Dresden a Univerzita J.E. Purkyně

Cílem projektu je mapování a realizace přeshraniční spolupráce v oblasti ochrany životního prostředí v regionu národních parků České a Saské Švýcarsko. Zkoumá se vývoj krajiny po 2. světové válce až do současnosti. Mapují se krajiny a oblasti, kde je možné obnovit původní, přírodní podobu. Například druhová rozmanitost rostlin versus ztráta biotopu, invazivní druhy versus ohrožené druhy).

(<http://projects.fzp.ujep.cz/landscape-memory>)

5.3.7 Objevte kulturu okolo vás

Projektoví partneři: TU Dresden, UJEP, SKD Dresden, EEL, UJEP

Výsledkem je vytvoření projektu, které prezentuje přes “kultura.digital” současné umění celého Euroregionu Elbe/Labe. Cílem je, aby si návštěvník pomocí internetové platformy vytvořil vlastní tour po kulturních akcích, galeriích, výstavách, muzeích. Součástí aplikace je i propojení s místními řádými v dané oblasti, kde se návštěvník právě nachází.

(<https://kultura.digital/cz>)

5.3.8 Analýza – rozložení finanční alokace projektů ČR

V celém programovém období 2014-2020 disponoval Program spolupráce s částkou 186 milionů EUR, které pocházejí z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Díky euro-fondům patřila Česká republika k nejaktivnějším členům a na nové období 2021 -2027 má být navýšeno a celkově by ČR měla během zmíněného období čerpat až milion korun.

Alokace prostředků se řídí tabulkou prioritních os:

Tabulka 2 Alokace finančních zdrojů

	Prioritní osa	Prostředky v EUR	% alokace programu
1.	Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik	15.796.707	10 %
2.	Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů	68.715.674	43,5 %
3.	Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení	27.644.237	17,5 %
4.	Posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných subjektů a účinné veřejné správy	36.332.425	23 %
5.	Technická pomoc	9.478.024	6 %
	CELKEM	157.967.067	

Zdroj: DotaceEU - Programové období 2014-2020

5.4 Dotazníkové šetření

Dotazník byl zaslán elektronickou formou šedesáti předškolním zařízením v kraji. Odpovědi se však vrátili jen z 29 školek a proto bylo pracováno jen s tímto vzorkem. Dotazník byl zaměřen na dotace, jejich využití a přínos. Dotazníkové šetření bylo anonymní. Na základě vyhodnocení dotazníkového šetření byly vyhodnoceny jednotlivé závěry a návrhy možného řešení.

5.4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Otázka č. 1:

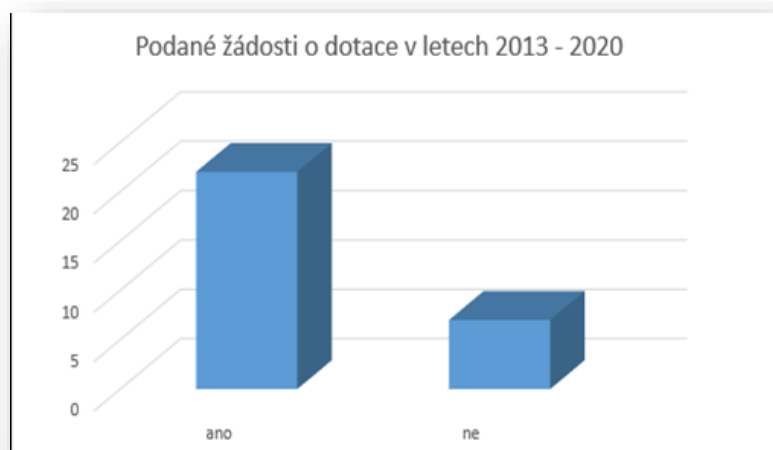
Žádali jste v programovém období 2013-2020 o dotaci z některého operačního programu EU?

Jedním z důvodů nepodání žádosti je neinformovanost ředitelek MŠ. Projekty nejsou dohledatelné na jednom místě a pokud mají zájem o některý z dotačních titulů, musí vyhledávat na mnoha portálech.

Návrh řešení:

- Zvýšit kapacitu účastníků školení k dotačním titulům
- Workshopy - které by dokázaly přesvědčit i ty, jenž na zpracování dotačních žádostí nemají odvalu
- Vytvořit jedno informační místo, které bude sloužit jako poradenské centrum pro podání dotačních žádosti

Obrázek 15: Podané žádosti v letech 2013 -2020

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č.2:

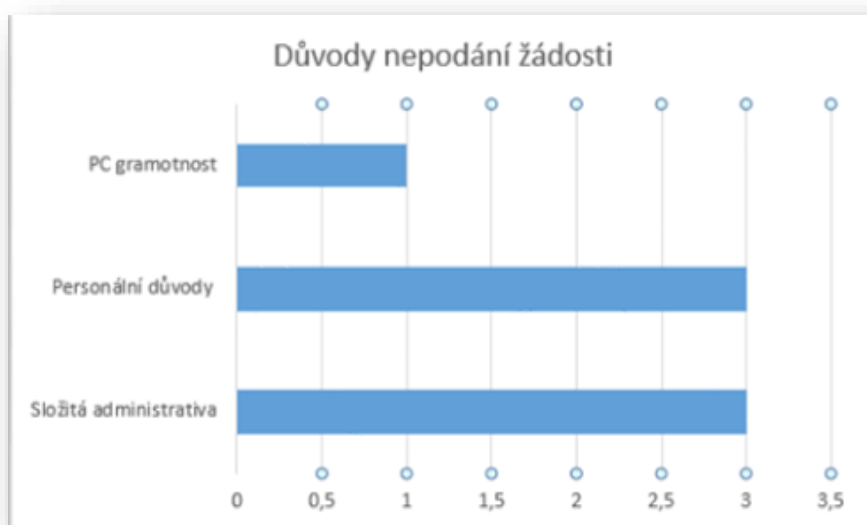
Z jakých důvodů jste nežádali o žádný z dotačních titulů ?

Je mnoho faktorů, proč se MŠ nemají zájem ucházet o dotace. Je zde přílišná časová náročnost, kterou musí ředitelky školek věnovat nejen ze svého pracovního, ale i osobního času. Rovněž je v dnešní době samozřejmostí používat k těmto činnostem ICT techniku. Ne však všichni, mají alespoň základní pc gramotnost. Rovněž zde panuje strach z neznalosti, z možného postihu např. za nedoložení, či nesplnění dotačních podmínek.

Návrh řešení:

- Administrativní pomoc pro nové uchazeče
 - Vytvoření manuálu - desatera pro podání žádostí
 - Vytvoření např. jednotného portálu, který bude sdružovat nejen nováčky v žádostech, ale rovněž i ty, kteří některým z programů již prošli - vzájemná výměna informací
- Povinné vzdělávání učitelů k rozšíření schopnosti využívat informační a komunikační technologie

Obrázek 16: Důvody nepodání žádostí

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č.3:

V čem spatřujete složitost při přípravě a zpracování žádosti o dotace? (bylo možné odpovědět na více otázek současně).

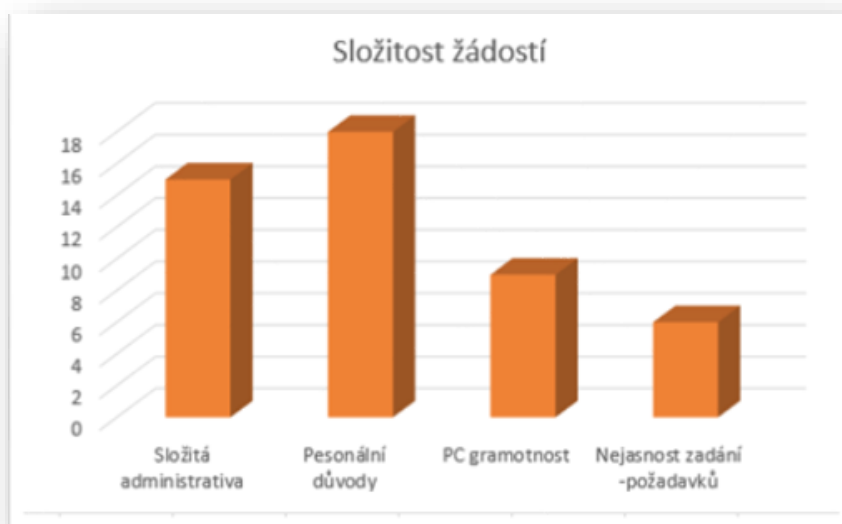
Personální důvody nepodaných žádostí jsou hlavním problémem. Na německé straně se na zpracování podílí několik lidí, ale u nás je na zpracování sama ředitelka školky. Rovněž část ředitelek MŠ nechce nést odpovědnost za přílišnou administrativu a strach z možného postihu za chyby v následném vyúčtování. Obavy z odpovědnosti za velkou finanční částku z dotací, převyšuje nad finančním efektem pro personál, který není tak vysoký, jako tíha zodpovědnosti.

Návrh řešení:

- Lepší informovanost
- Průvodce pro ty, kteří o dotace ještě nežádali
- Poradenské - informační centrum, jenž se chtějí opětovně účastnit operačních programů
- Lepší podpora Ministerstva školství - zřízení center v každém regionu, jenž budou nápomocni s řešením od A-Z.

Obrázek 17: Složitost žádostí při zpracování dotačních žádostí

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č. 4:

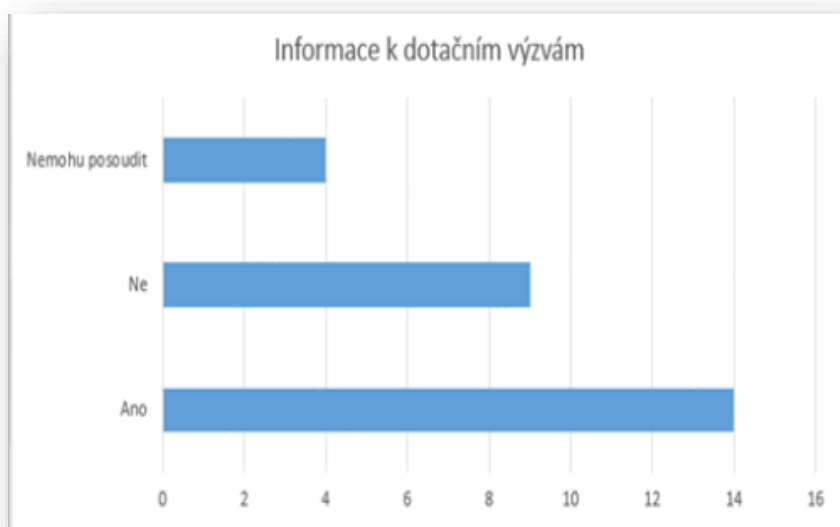
Jsou informace o dotačních programech srozumitelné a snadno dohledatelné?

V programovém období 2013-2020, bylo často poukazováno na složitost žádostí a přemíru administrativy a úřady jsou toho vědomy. Proto v nynějším programovém období 2021+, je slibován lepší a přehlednější přístup k dotacím.

Návrh řešení:

- Příslušná ministerstva by měla zajistit vyšší časovou dotaci na konzultaci o projektech
- Zvýšit kapacitu personální - pro podporu žadatelů
- Soustředit všechny dotační programy na jedny webové stránky pro lepší přehlednost

Obrázek 18: Informace k dotačním výzvám

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č.5:

Využíváte ke zpracování, nebo vyúčtování žádostí externí firmu ?

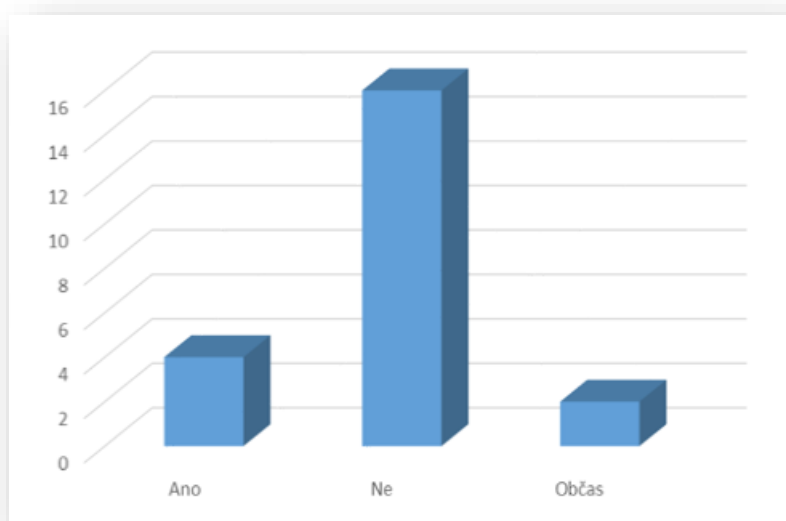
MŠ si nemohou dovolit tyto externí firmy hlavně z důvodu omezeného rozpočtu. Některé obce jakož to zřizovatelé školek, pomáhají se zpracováním žádostí - je to však ojedinělé. Agentury jenž jsou nápomocny ve zpracování projektů mají však jen omezenou kapacitu. Takových zařízení není mnoho a problémem je např. nepřehlednost termínů v dotačních titulech. Stává se, že např. na některé projekty je časová dotace 6 měsíců, na jiné však jen 2 měsíce. Z toho plyne, že čím kratší časový úsek pro zpracování, tím je méně žadatelů, protože agentury kapacitně nestíhají a vedení školek je odkázáno na zpracování ve vlastní personální režii.

Návrh řešení:

- Na dotace s krátkým časovým termínem ke zpracování by byla vhodná administrativní pomoc zřizovatele konkrétní MŠ
- Školení před každým jednotlivým projektem – online. Toto školení by mělo velký význam v rozsahu žádostí a rovněž v eliminování následných dotazů, či chyb v žádostech.

Obrázek 19: Využití externích firem při zpracování dotací

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č.6:

Využíváte projektové partnery za účelem realizace projektu?

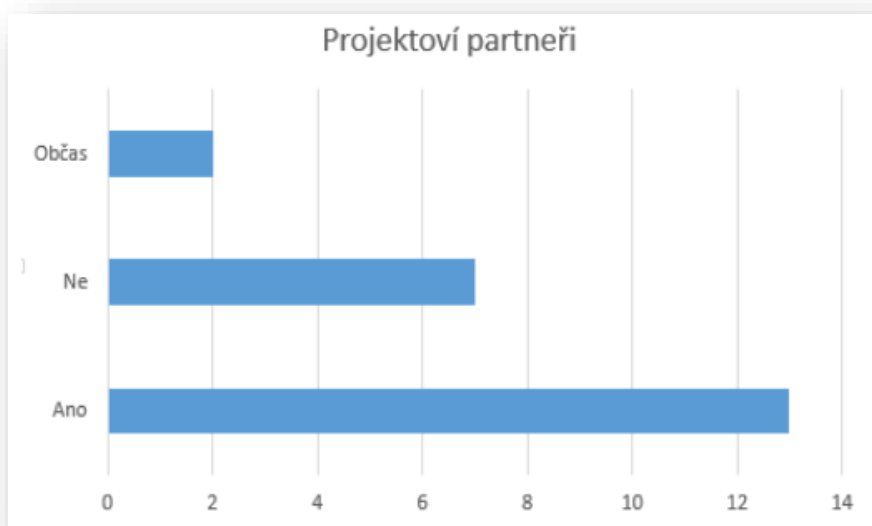
Projektoví partneři mají velký význam při pomoci s realizací projektů. Mezi projektovými partnery mohou být firmy, podniky i instituce, které se bezplatně registrují na online platformě, která slouží k vyhledávání partnerů. Mohou v projektu vystupovat jako vedoucí partner, nebo jako jen financující partner. Financují projekty ze svých rozpočtů nad rámec svých povinností (například školní pomůcky, výlety atd.). Z grafu plyne převažující využití partnerů.

Návrh řešení:

- Širší zapojení firem ze soukromého sektoru

- Zajištění marketingové podpory partnerům
- Větší propojení soukromého sektoru a státních MŠ

Obrázek 20: Využití projektových partnerů

Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č.7:

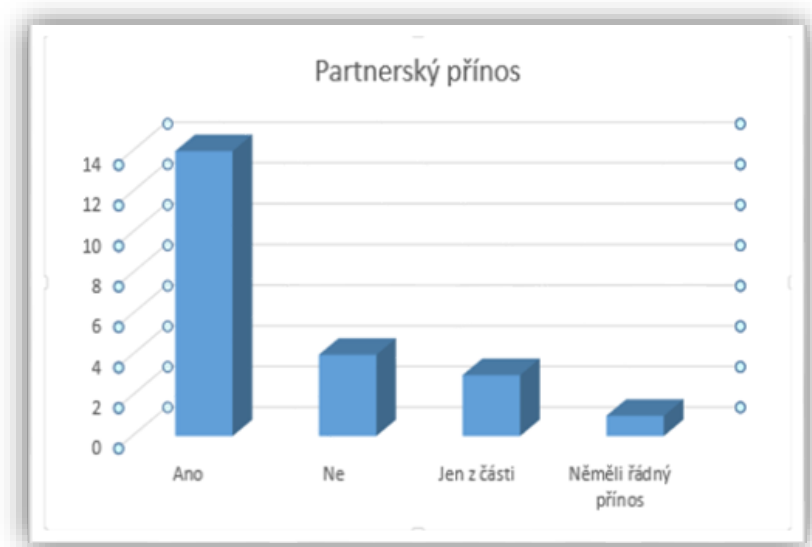
Pokud využíváte projektové partnery, byli pro Vás přínosem?

Využití partnerů je velkým přínosem. Napomáhají řešit společné výzvy, přispívají s nápady na lepší realizaci a využití projektů a v neposlední řadě se podílejí na financování potřeb MŠ nad rámec svých povinností. Výhodná jsou partnerství např. s výrobními podniky (např. tiskárna a z toho plynoucí dary ve formě dodávek papíru, knih atd.)

Návrh řešení:

- Pro vyšší zájem o partnerství by měla být podporována širší partnerská spolupráce a to například vytvářením užších vazeb prostřednictvím institucí v regionech na obou stranách hranice
- Vytvořit větší zájem o širší formu partnerství lepší informovaností, např. workshopy a semináře

Obrázek 21: Partnerský přínos v projektech

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č.8:

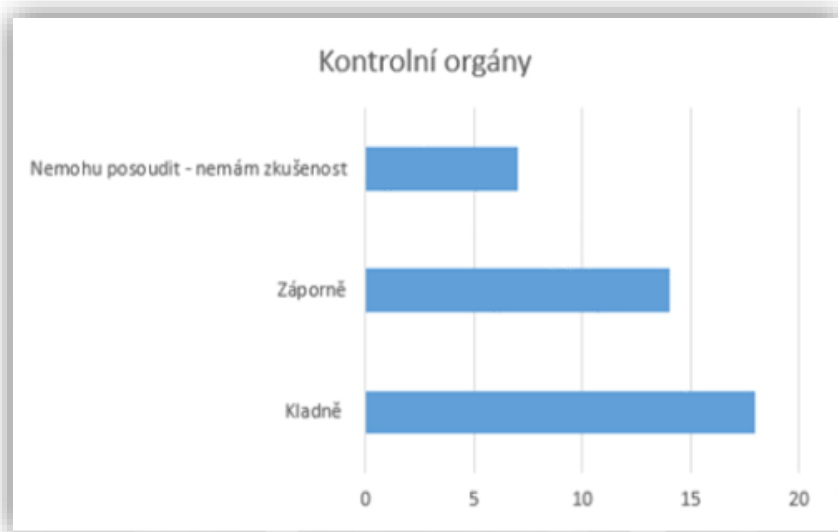
Jak hodnotíte spolupráci s kontrolními orgány:

Pokud je poskytnuta dotace z prostředků EU, nebo státního rozpočtu, probíhá kontrola která se řídí podle zákona o finanční kontrole a je vedena převážně ze strany poskytovatele. Kontrola se zaměřuje na to, zda byla řádně vyplacena dotace v plné výši, nebo zda nebyla porušena rozpočtová kázeň.

Návrh řešení:

- Aby se eliminovala pochybení ze strany příjemce, mělo by docházet k lepší informovanosti ke zpracování a následnému vyúčtování dotačních prostředků, aby nedocházelo k nutnosti vrácení dotace či postihu z neznalosti
- Také průběžné organizování seminářů pro žadatele obou stran hranice, by měla za důsledek lepší kvalitu v předložených žádostech.

Obrázek 22: Spolupráce s kontrolními orgány

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č.9:

Spolupracuje Vaše předškolní zařízení s jinou školkou na saské straně?

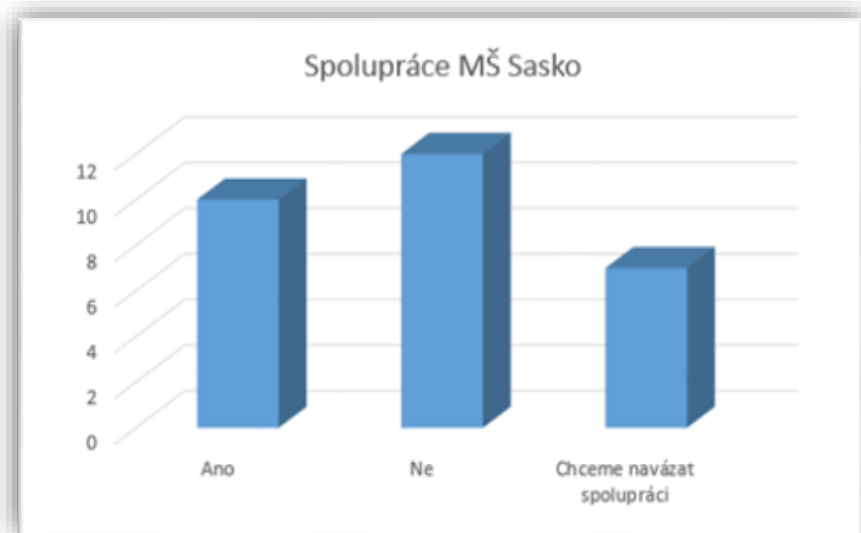
K tradicím česko-německého příhraničí patří obnova vzájemných vztahů, kultury a aktivit. Některá předškolní zařízení rozšířila svou spolupráci i mimo dotační tituly a vzájemné programy jsou financovány ze školních příspěvků na kterých se podílejí rodiče dětí, nebo spřízněné spolupracující soukromé firmy. Spolupráce se zaměřuje na společné akce- například tématické víkendové večery pro rodiče s dětmi v partnerských školkách. Výhodou je nejen rozšíření vazeb mezi nejmladšími, ale tyto akce přispívají i k následné spolupráci mezi rodiči na obou stranách hranice.

Návrh řešení:

- Vzhledem k tomu, že region nabízí vhodné přeshraniční, krajinné a přírodní podmínky, měla by se rozšířit jedna z velmi oblíbených forem vzdělávání a to tzv. “Lesních školek”. Těchto zařízení je zde pouze několik a sdružují v jarních a letních měsících děti z obou stran. Děti si prioritně nehrají v uzavřeném prostředí, ale podnikají denně výlety po obou stranách hranice. Tyto školky nenásilně sblíží děti a především rozšiřují i komunikaci mezi rodiči, kteří se na chodu školky a především společných akcích podílejí.

- Jednou z možností pomoci ze strany kraje je finanční i administrativní podpora s vyhledáváním vhodných lokací a objektů.

Obrázek 23: Spolupráce s mateřskými školami v Sasku

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č.10:

Probíhá ve Vašem zařízení výuka německého jazyka?

Realizace projektu přeshraniční spolupráce v jazykovém vzdělávání dětí je velkým přínosem pro obě strany. Do školek na německé straně dochází čeští učitelé a k nám němečtí. Tato výměna pedagogů je velkým pozitivem pro výuku jazyka druhé strany, ale rovněž i seznámení se s kulturou přeshraničních sousedů. Přesto dle dotazníkového šetření vyplývá, že stále převažuje zájem o anglický jazyk.

Návrh řešení:

- Vztah přeshraničních sousedských vztahů není stále dostatečně rozvinutý, proto je velmi důležitý rozvoj občanských a sociálních vazeb.
- Je nezbytná širší podpora spolupráce mezi oběma stranami a rozšiřování socializačního procesu u nejmladší generace.

Obrázek 24: Výuka jazyků v MŠ

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

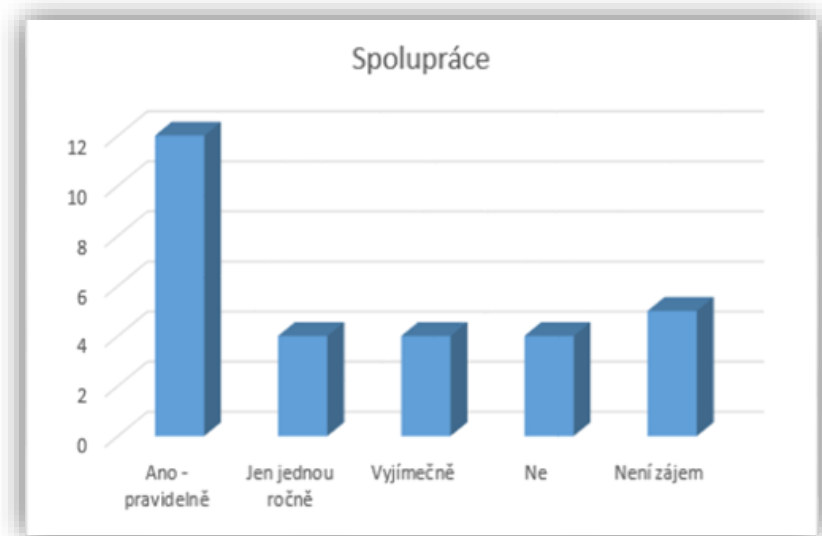
Otázka č.11: Spolupracujete se saskými partnery?

Administrace a řízení programů vyžaduje od začátku úzkou komunikaci a spolupráci mezi jednotlivými projektovými subjekty. V minulém období se však ukázalo, že tyto projekty nebyly plánovány s dostatečným časovým předstihem, což způsobilo nemálo problémů nejen v komunikaci, ale i ve zpracování projektu.

Návrh řešení:

- Poznatky z problémových projektů by měly být využity a rozvíjeny v novém programovém období, aby nedocházelo k problémům na obou stranách
- Průběžné organizování seminářů pro žadatele, kde by byly přínosné informace a ukázky příkladů úspěšných žádostí, za účasti saských partnerů
- Měla by se konat tzv. Burza partnerů, kde by byla možnost navázat spolupráci na jednom místě

Obrázek 25: Spolupráce se saskými partnery

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

Otázka č.12:

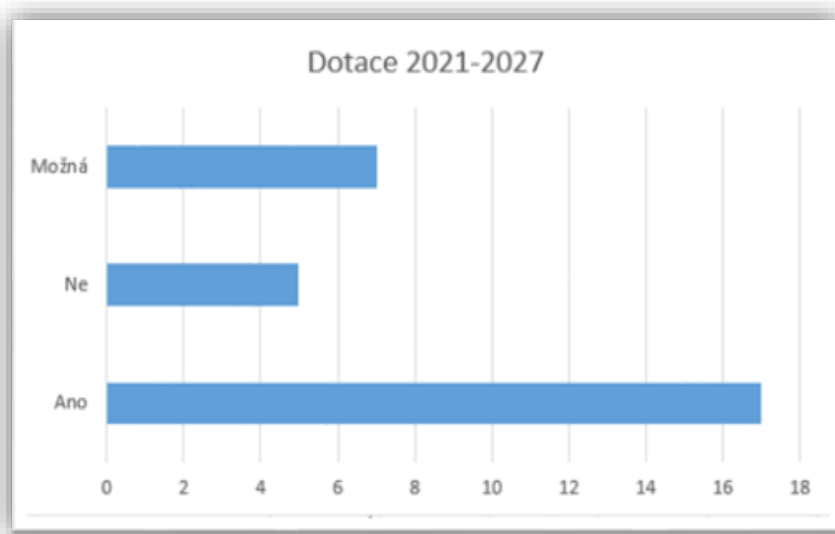
Plánujete využít některého z dotačního titulu v programovém období 2021-2027?

V minulém programovém období se projevila nezkušenost žadatelů v programových žádostech a ukázalo se, že je nezbytné zvýšení propagačních a informačních aktivit, aby se prohloubilo povědomí o možnostech přeshraniční spolupráce.

Návrh řešení:

- Zvýšit příležitostné konzultace na pravidelnou bázi
- Vytvořit úzkou spolupráci mezi všemi institucemi zapojených do projektu - zvýšit provázanost
- Zprostředkovat žadatelům kontakty např. na získání a vyhledávání programových partnerů a aktuálních informací o projektech

Obrázek 26: Nové programové období 2021-2027

Zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování- příloha 7.1

5.4.2 Přínosy a úskalí spolupráce

Česko-Saská spolupráce napomáhá k dosažení potřebných výsledků a bez ní, by bylo obtížné na některé z cílů dosáhnout. Spolupráce obou zainteresovaných stran napomáhá k dosažení potřebných výsledků a bez ní, by bylo obtížné na některé z cílů dosáhnout. Důvodem spolupráce je tzv. synergický efekt – bez něj, by nebylo možné některé z cílů realizovat. Hlavní motivací spolupráce jsou dva efekty přínosu. A to na přínos s finančním ziskem – jako je úspora nákladů, sdružení prostředků, jednodušší a společné získání dotace a na jiný přínos, jako např. - úspora času, sdílení zkušeností.

5.4.3 Důvod nečerpání dotací

Žádosti o dotace jsou stále zatíženy množstvím administrativy a složitostí nejen na počátku, ale i samotným vyúčtováním. Většinu této administrativy a sběr dokumentů, aby mohla být žádost schválena je ve většině případů na ředitelkách MŠ. V minulém programovém období, se potýkaly s komplikovanou administrativou a některá předškolní zařízení využila firem – ze soukromého sektoru, které jim žádosti zpracovaly. Vypracování firmami má však i úskalí, ve formě finančních náhrad a ty si většina MŠ nemůže dovolit, protože má omezený rozpočet. Proto díky přílišné byrokracii a složitosti se většina

předškolních zařízení nezapojila do dotačních výzev. Rovněž je zde stále nepoměr Eura a České Koruny a tento fakt je stále velkou překážkou v žádostech o dotace.

Žádosti a jejich samotná realizace je závislá na tom, jaký je přístup všech zainteresovaných stran. Stále se ukazují nedostatky v nedostatečné propagaci, personálnímu obsazení z pozice MŠ a u některých i nedůvěře k projektům. Je zde otázka, jaké jsou důsledky vloženého úsilí a konečnému efektu. Na zvýšení efektivity projektů, je potřeba větší informovanost, vyčlenění dalších poradenských center, které dokáží poskytnout podporu žadatelům a hlavně snížit administrativní náročnost. Další z možností jsou pravidelné workshopy s úspěšnými žadateli na obou stranách hranice a rovněž i podpora projektových partnerů, kteří mají pro projekty velký přínos.

6. Závěr

Hlavním cílem práce bylo zhodnotit a analyzovat přeshraniční spolupráci mezi Ústeckým krajem a Svobodným státem Sasko. Obě země po ochlazení vztahů po 2. světové válce navázali opětovnou spolupráci až v 90. letech a to díky postupnému vzniku Euroregionů a programové spolupráci INTERREG. Odstraněním hranic po vstupu ČR do Evropské Unie se otevřely široké možnosti kooperace. Ta mohla být bez větších problémů započata díky stejným historickým kořenům a rušením hraničních bariér. Stále však je Ústecký kraj považován za periferní oblast a nikdy nebyl zde takový příliv prostředků jako ve městech ve vnitrozemí. Tento kraj má však potenciál a to nejen svou polohou, ale i ve zvyšující se podporou ve sféře ekonomické i sociální. Ústecký kraj lze charakterizovat jako místo s nízkým zalidněním. Odliv obyvatel je způsoben blízkostí hlavního města Prahy a mladí v něm spatřují větší atraktivitu žití. Aby nedocházelo k odlivu obyvatel, snaží se kraj v rámci i přeshraniční spolupráce nastavit podmínky proto, aby zvýšil atraktivitu daného území. Přeshraniční vazby se stále rozšiřují a to na příklad díky jazykové podpoře už od Mateřských škol. Významnou roli mají školky v rozvoji přeshraničních kontaktů. Děti nemají předsudky dospělých vůči přeshraničním sousedům, touží po nových zážitcích a jsou otevřené novým poznatkům. Díky programové spolupráci děti vyrůstají mezi "dvěma světy" a pravidelné návštěvy partnerských školských zařízení nejsou výjimkou. Jsou pořádány akce pro rodiče s dětmi na obou stranách. Kde jde o zapojení nejen dětí, ale i jejich rodičů a obě skupiny jsou podporovány ve studiu jazyka druhého státu. Již dlouho se zde diskutuje o tom, zda by výuka jazyků v přeshraničních oblastech neměla být povinná. Zatím se však vedou jen dlouhé diskuse a prioritním jazykem je jazyk třetího státu a tou je angličtina. Proto se zapojují i média a snaží se vystavovat lidi jazyku sousední země, zvyšovat povědomí o výhodách znalosti německého jazyka a z toho plynoucí lepší uplatnění na trhu práce sousední země. Proto se rozvíjí pravidelné kontakty mezi žáky a studenty obou stran. Zapojením vysokých škol do společných projektů a výměnných stáží pro poznání metod a postupů v organizacích na druhé straně hranice se vytváří i možné základy pro budoucí pracovní pozice na obou stranách.

Další z překážek kraje je ekonomická nerovnost. Týká se to především rozdílů na trhu práce a ve mzdách. To znamená, že jedna strana hranice je znevýhodněna vůči druhé a to způsobuje jednostranný odliv pracovníků čímž se jedna strana zcela vyčerpá. Řešením by bylo rozvíjení té strany hranic, která má zjevně méně příležitostí. Řadí se zde několik opatření, mezi nimi je lepší koordinace mezi lidskými zdroji, potřebami a koordinaci

vzdělávání. Díky programu INTERREG a politiky soudržnosti lze dosáhnout z dlouhodobého hlediska sblížení. Hranice jsou právem považovány za “jizvy dějin” a hraničním oblastem přinášely spíše nevýhody. Díky periferní poloze trpí izolací a proto je spolupráce místních přeshraničních institucí důležitá ve vyrovnávání polohové nevýhody oproti vnitrozemí. Bez ohledu na hranice států je důležitý kontakt občanů obou stran, tím je položen základ pro rozvoj a lepší podmínky života.

7 Seznam použitých zdrojů

1. ŠAŠEK, Miroslav, MYANT, Martin, SMITH, Simon, 2004. *Regionální rozvoj Ústeckého kraje*. 1. vyd. Ústí nad Labem, 2004. 95 s. ISBN 80-7044-651-X.
2. WOKOUN, René, MATES, Pavel, KADERÁBKOVÁ, Jaroslava et al. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, Plzeň, 2011. 474 s. ISBN 978-80-7380-304-9.
3. JEŘÁBEK, Milan, DOKOUPIL, Jaroslav, HAVLÍČEK, Tomáš a kolektiv, 2004. *České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování*. 1. vyd. Praha, 2004. 296 s. ISBN 80-200-1051-3.
4. VINTURKA, Milan, ŽÍTEK, Vladimír, KLIMOVÁ, Viktorie, TONEV, Petr, 2005. *Teoreticko-metodologická východiska hodnocení programů podpory regionálního rozvoje*. 1. vyd. Brno, 2005. 132 s. ISBN 80-210-3639-7.
5. ZICH, František, 1999. *Nositelé přeshraniční spolupráce*. 1999. 104 s. ISBN 80-85950-70-7.
6. KOWALKE, Hartmuth, JEŘÁBEK, Milan, SCHMIDT, Olaf, LOHSE, Katja, 2012. *Otevřené hranice působení v česko-saském pohraničí*. 1. vyd. Ústí nad Labem. 85 s. ISBN 978-80-7414-461-5.
7. PAVLÍK, Marek a kolektiv, 2016. *Podpora lokální ekonomiky - využití skrytých potenciálů v regionech*. 1. vydání. 86 s. ISBN 978-80-7552-390-7
8. BLAŽEK, Jiří. *Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace*. Autor David Uhlíř. Vyd. 2., 2011. 342 s. ;. ISBN 978-80-246-1974-3 (váz.).
9. DOKOUPIL, J. -- KOPP, J. *Vliv hranice na přírodní a socioekonomické prostředí česko-bavorského pohraničí*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2011. ISBN 978-80-261-0089-8.
10. HERRSCHEL, T. *Borders in post-socialist Europe : territory, scale, society*. Farnham ; Burlington: Ashgate, 2011. ISBN 978-1-138-26677-3.
11. JEŘÁBEK, M. -- DOKOUPIL, J. -- HAVLÍČEK, T. *České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkování?*. Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1051-3.
12. PEKOVÁ, J. -- PILNÝ, J. -- JETMAR, M. *Veřejný sektor - řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.
13. WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.
14. WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

15. ZICH, F. Člověk v pohraničí : výzkum přeshraničních vlivů působících na obyvatele pohraničí ČR. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2006. ISBN 80-7044-836-9.

16. ZICH, F. -- SOCIOLOGICKÝ ÚSTAV (AKADEMIE VĚD ČR). PRACOVIŠTĚ V ÚSTÍ NAD LABEM. Nositelé přeshraniční spolupráce : výsledky sociologické sondy uskutečněné na českých a německých základních školách v rámci euroregionu Egrensis. Ústí n. L.: Sociologický ústav AV ČR, 1999. ISBN 80-85950-70-7.

Internetové a ostatní zdroje

Zákony pro Lidi [on-line], Citováno 5.2.2022, Dostupné z www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248

Katedra Geografie [on-line], Citováno 5.2.2022, Dostupné z www.geography.upol.cz

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [on-line], Citováno 6.2.2022, Dostupné z www.mzv.cz/jnp/cz

Centrum pro regionální rozvoj České republiky, [on-line], Citováno 5.2.2022, Dostupné z <https://www.crr.cz/>

Socioekonomická analýza, [on-line], Citováno 5.2.2022, Dostupné z <https://www.sn-cz2020.eu>

Společný realizační dokument Fondu malých projektů, [on-line], Citováno 5.2.2022, Dostupné z <https://www.sn-cz2020.eu>

Euregio Egrensis, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z www.euregio-egrensis.cz

Interreg Europe, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z www.interreurope.eu/discover-projects

Program přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko-Česká republika 2014-2020, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z <https://www.crr.cz/eus/obdobi-2014-2020>)

Česko-Německý fond budoucnosti, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z www.fondbudoucnosti.cz

Česko-německý vzdělávací spolek, [on-line], Citováno 1.3.2022, Dostupné z <http://scholaludus.org/?nav=tschechschule&lang=cz>

Vyhodnocení akčního plánu, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné <https://tandem-org.cz>

Místní akční plán rozvoje vzdělávání, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z <https://www.mapvzdelavani.cz/>)

Česko-německá spolupráce, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z <https://ustecky.denik.cz/z-regionu/cesko-nemecka-spoluprace-krucek-po-krucku-do-sousedni-zeme>)

Clara3 ČR/Sasko, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z www.CLARA3SASKO.cz

IKON projekt, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z <http://ikon-it.de/cs/domu/>

Věda a výzkum, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z <https://vedavyzkum.cz/home?searchword=Sasko+Ujep>

Archeomontan, [on-line], Citováno 7.3..2022, Dostupné z <https://archaeomontan.eu/cs/archaeomontan>

UJEP, [on-line], Citováno 28.2.2022, Dostupné z <http://projects.fzp.ujep.cz/landscape-memory>

8 Přílohy

8.1 Dotazníkové šetření

Pořadí otázek	Otázka	Odpovědi
1.	Žádali jste v programovém období 2013-2020 o dotaci z některého operačního programu EU?	
	ano	22
	ne	7
2.	Z jakých důvodů jste nežádali o žádný z dotačních titulů ?	
	Složitá administrativa	3
	Personální důvody	3
	PC gramotnost	1
3.	V čem spatřujete složitost při přípravě a zpracování žádosti o dotace? (bylo možné odpovědět na více otázek současně).	
	Složitá administrativa	15
	Personální důvody	18
	PC gramotnost	9
	Nejasnost zadání -požadavků	6
4.	Jsou informace o dotačních programech srozumitelné a snadno dohledatelné?	
	Ano	14
	Ne	9
	Nemohu posoudit	4
5.	Využíváte ke zpracování, nebo vyúčtování žádostí externí firmu ?	
	Ano	4
	Ne	16
	Občas	2
6.	Využíváte projektové partnery za účelem realizace projektu?	
	Ano	13
	Ne	7
	Občas	2

7.	Pokud využíváte projektové partnery, byli pro Vás přínosem?	
	Ano	14
	Ne	4
	Jen z části	3
	Něměli řádný přínos	1
8.	Jak hodnotíte spolupráci s kontrolními orgány:	
	Kladně	18
	Záporně	14
	Nemohu posoudit - nemám zkušenost	7
9.	Spolupracuje Vaše předškolní zařízení s jinou školkou na saské straně?	
	Ano	10
	Ne	12
	Chceme navázat spolupráci	7
10.	Probíhá ve Vašem zařízení výuka německého jazyka?	
	Ano- osobně s německou učitelkou	6
	Ano -v rámci animačních programů	4
	Ne - nebyl zájem o výuku	6
	Ne - dáváme přednost výuce angličtiny	8
	Žádná výuka jazyků u nás neprobíhá	5
11.	Spolupracujete se saskými partnery?	
	Ano - pravidelně	12
	Jen jednou ročně	4
	Vyjímečně	4
	Ne	4
	Není zájem	5
12.	Plánujete využít některého z dotačního titulu v programovém období 2021-2027?	
	Ano	17
	Ne	5
	Možná	7